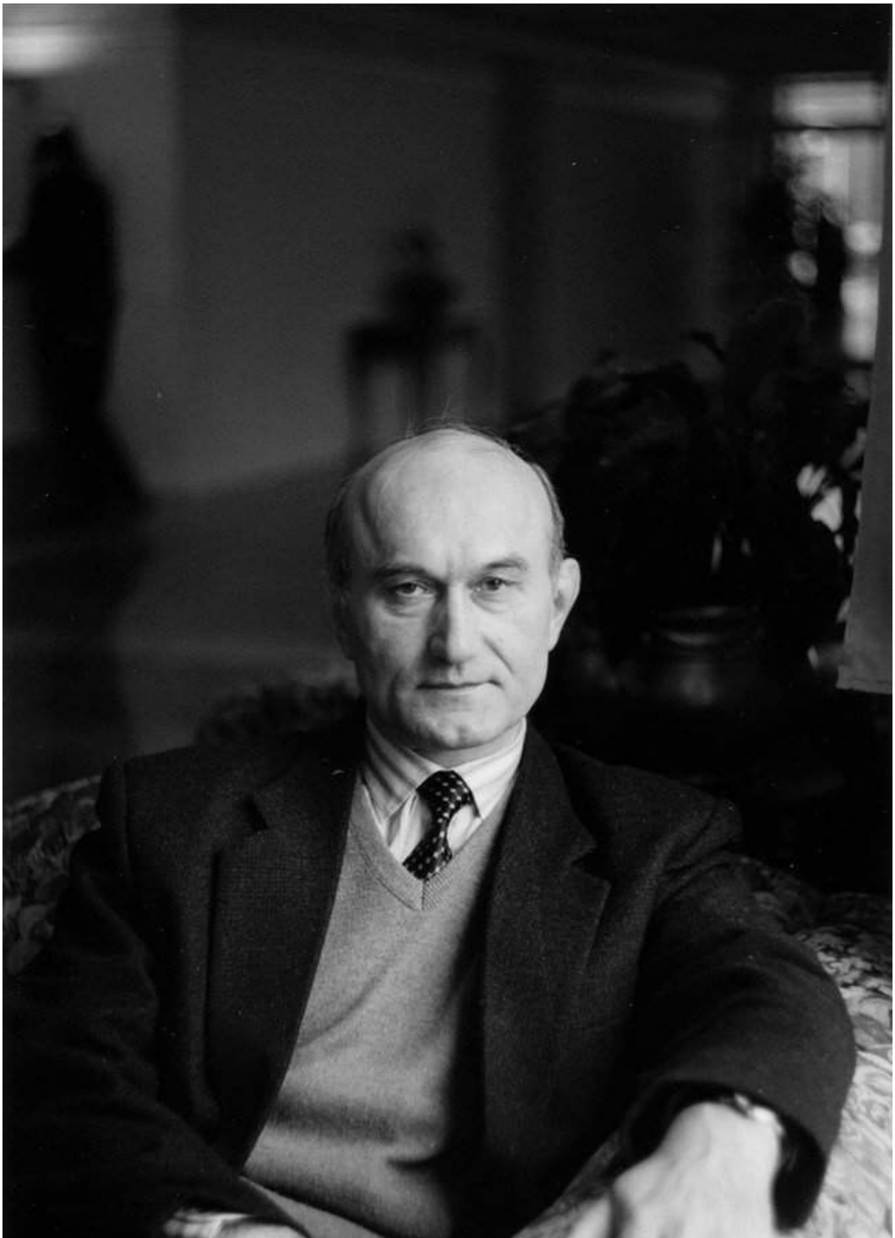
БВ

Жыццё можна аддаць за другі свая.
Але ні завошта няможна аддаць душу,
Акрамя любові.

Чалавек не адзінокі;
Бо ёсць Бог.

VOX ANGELICA

Зянон

VOX
ANGELICA

Кніга перакладаў

БВ

Варшава – Нью-Ёрк
Выданьне: «Беларускія Ведамасьці»
2018 г.

ISBN 978-83-948192-0-0

Прадмова

(*VOX ANGELICA. Кніга перакладаў.*)

Тут сабраныя пераклады выбраных вершаў на 32 мовы сьвету. Найбольш лічэбна пададзены пераклад на польскую мову. Па-польску па свайму жаданьню перакладалі чатыры перакладчыкі: Ірэна Грынцэвіч, Адам Паморскі, Чэслаў Сэнюх, Рамуальд Мячкоўскі. Паэтэса Ірэна Грынцэвіч раней пераклала дзьве мае кнігі вершаў -- "Дарога" і "Тэрра Дэй" (з тых перакладаў якраз зроблена выбарка для гэтага выданьня). Рэшта перакладаў на іншыя мовы вымагала немалога энтузіязму па арганізацыі працэсу. Арганізацыйную працу зрабіў вядомы знаўца моваў мастацтвазнавец Валеры Буйвал. Ён жа падрыхтаваў падрадкоўнікі і пераклаў некалькі твораў на лаціну. Спадару Валеры мая велізарная падзяка.

Уся праца над гэтай кнігай, пачынаючы ад аўтара, зроблена на грамадзкай (бясплатнай) аснове. Мне такая пазыцыя блізкая і зразумелая, бо зьяўляецца звыклым рэжымам маёй творчасьці. Я прыемна ўдзячны ўсім паэтам і перакладчыкам і з задавальненьнем іх тут усіх называю. Гэта: Эн Мур (ангельская мова, ірляндзкая мова), Ксенія Страціева (баўгарская мова), Жужана Лэндль (вугорская мова), Іраклі Бэрыдзе (грузінская мова), Эмзар Кахідзэ (грузінская мова), Пармэш Рудра Ёшы (мова хінды), Марыя Вэсэль (дацкая мова), Вікторыя Расмусэн (ісляндзкая мова, фарэрская мова), Вера Фігерола (іспанская мова), Дарыа Фэрціліа (італьянская мова), Марці Бафіл Парэрас (каталёнская мова), Сэрвэр Бэкіраў (крымскататарская мова), Валеры Буйвал (лацінская мова), Жывіле Гуданітэ (летувіская мова), Сьвятлана Грыгор'ева (марыйская мова), Карл Бэрг (нарвэжская мова), Ігар Піменаў і Юліус Смэерс (нідэрляндская мова), Тэрэза Тэкіа (нямецкая мова), Вісэнтэ Брага (партугальская мова), Адам Паморскі (польская мова), Чэслаў Сэнюх (польская мова), Рамуальд Мячкоўскі (польская мова), Ірэна Грынцэвіч (польская мова), Канстанцін Дзімітрэнка (румынская мова), Яна Палякова (славацкая мова), Тацяна Таўш (славенская мова), Марат Тамімдар (татарская мова, турэцкая мова), Алена Ніканава (удмурцкая мова), Іва Падольска (украінская мова), Жан Вэрнье (французкая мова), Зоран Іванішавіч (харвацкая мова), Марыя Кішчанка (чэшская мова), Ціна Ліндгрэн (швэдская мова).

Пераклады на замежныя мовы (назвы мовы) разьмешчаны па альфабэтным парадку. У першай частцы кнігі зьмешчаныя пераклады. У другой (Аснова) -- арыгінальныя вершы, зь якіх зроблены пераклад. Усе арыгінальныя вершы ў Аснове пранумераваныя па-парадку. Тым часам перад кожным перакладам на мовы стаіць парадкавы нумар верша Асновы, зь якога зроблены пераклад.

У кнізе найбольш перакладзены вершы малых формаў. Прытым некалькі вершаў перакладзеныя на ўсе мовы. Па-польску, украінску, італьянску, грузінску паэзія прадстаўлена больш аб'ёмна. Прытым рознымі перакладчыкамі. Некаторыя пераклады ўжо друкаваліся ў ранейшых выданьнях. У гэтай кнізе -- зроблена зборка, анталогія перакладаў.

Усім працаўнікам кнігі перакладаў аўтар дэкляруе падзяку і найлепшыя зычэньні.

1 студзеня 2018 г. Зянон

Foreword

(*VOX ANGELICA*. *The Book of the Translations*)

This book contains the selected poems translated into 32 languages of the world. The Polish translations are the most numerous. At my request four interpreters have translated the poems into Polish: Irena Hryncewicz, Adam Pomorski, Czeslaw Seniuch and Romuald Mieczkowski. The poetess Irena Hryncewicz has translated two of my books of poetry – “The Road” and “Terra Dei” (some of these translations are presented in this edition). It took a lot of enthusiasm to collect other translations and compile them into this book. The known expert on languages and art historian Valery Buival has arranged this anthology as well as prepared the interlinear translations and translated some poems into Latin. My special thanks go to Mr. Valery.

The author and other participants of the project have worked on this book at no tuition cost. I fully support this position because this is a normal mode of my own creative work. I express profound gratitude to all the poets and translators and present them with pleasure. They are Anne Moore (English and Irish translations), Ksenia Stratieva (Bulgarian translation), Zsuzsanna Lendl (Hungarian translation), Irakli Beridze (Georgian translation), Emzar Kakhidze (Georgian translation), Parmesh Rudra Joshi (Hindi translation), Maria Wesel (Danish translation), Victoria Rasmussen (Icelandic and Faroese translations), Vera Figueroa (Spanish translation), Dario Fertilio (Italian translation), Marti Bofill Pareras (Catalonian translation), Server Bekirov (Crimean Tatar translation), Valery Buival (Latin translation), Živile Gudonyte (Lithuanian translation), Svetlana Grigoryeva (Mari translation), Karl Berg (Norwegian translation), Ihar Pimenau and Julius Smeyers (Dutch translation), Teresa Tecchio (German translation), Vicente Braga (Portuguese translation), Adam Pomorski (Polish translation), Czeslaw Seniuch (Polish translation), Romuald Mieczkowski (Polish translation), Irena Hryncewicz (Polish translation), Konstantin Dmitrenko (Romanian translation), Jana Polakova (Slovak translation), Tatiana Tavš (Slovenian translation), Marat Tamimdar (Tatar and Turkish translations), Elena Nikonova (Udmurt translation), Iva Podolska (Ukrainian translation), Jean Vernier (French translation), Zoran Ivanišević (Croation translation), Maria Kishchanka (Czech translation), Tina Lindgren (Sweden translation).

The translations (names of languages) are seated in Belarusian alphabetical order. In the first part of the book are the texts of translations. In the second part (the basic one) are the original poems which have been translated. All the original poems in the basic part are numbered. Every translation has a number corresponding to the Belarusian poem which has been translated.

The book is composed mostly of the poems of small forms which have been translated. Some of the poems are translated in all the languages. The Polish, Ukrainian, Italian and Georgian translations are the most representative and made by different translators. Some of the translations have been published earlier. This book is an anthology of the translations.

The author expresses gratitude and best wishes to all the coauthors and contributors of the book.

January 1, 2018. Zianon

Vorwort

(VOX ANGELICA. Das Buch der Übersetzungen)

Dieses Buch ist eine Anthologie der ausgewählten Gedichten in 32 Sprachen der Welt. Die polnischen Übersetzungen sind besonders zahlreiche. Vier Nachdichter haben auf Wunsch von mir die Gedichte ins Polnische übersetzt: Irena Hryncewicz, Adam Pomorski, Czeslaw Seniuch und Romuald Mieczkowski. Die Dichterin Irena Hryncewicz hat früher zwei von meinen Büchern nachgedichtet – „Der Weg” und „Terra Dei” (einige von diesen Nachdichtungen sind für dieses Buch ausgewählt worden). Es forderte viel Energie die Übersetzungen in anderen Sprachen zu sammeln. Der bekannte Sprachkenner und Kunstwissenschaftler Valery Buival hat diese organisatorische Arbeit auf sich genommen. Er hat ebenso die Interlinearübersetzungen geschrieben als auch einige Gedichte ins Lateinische übersetzt. Ich bin ihm besonders dankbar.

Alle Teilnehmer dieses Projektes, als auch der Autor, haben gratis gearbeitet. Diese Haltung ist mir nah und verständlich, weil das ein Prinzip meiner eigenen schöpferischen Tätigkeit ist. Ich bedanke mich bei alle Dichter und Übersetzer und präsentiere sie alle mit Vergnügen. Das sind Anne Moore (englische und irische Übersetzungen), Ksenia Stratieva (bulgarische Übersetzung), Zsuzsanna Lendl (ungarische Übersetzung), Irakli Beridze (georgische Übersetzung), Emzar Kakhidze (georgische Übersetzung), Parmesh Rudra Joshi (Hindi Übersetzung), Maria Wesel (dänische Übersetzung), Victoria Rasmussen (isländische und färöische Übersetzungen), Vera Figueroa (spanische Übersetzung), Dario Fertilio (italienische Übersetzung), Marti Bofill Pareras (katalonische Übersetzung), Server Bekirov (krimtatarische Übersetzung), Valery Buival (lateinische Übersetzung), Živile Gudonyte (litauische Übersetzung), Svetlana Grigoryeva (marijische Übersetzung), Karl Berg (norwegische Übersetzung), Ihar Pimenau und Julius Smeyers (niederländische Übersetzung), Teresa Tecchio (deutsche Übersetzung), Vicente Braga (portugiesische Übersetzung), Adam Pomorski (polnische Übersetzung), Czeslaw Seniuch (polnische Übersetzung), Romuald Mieczkowski (polnische Übersetzung), Irena Hryncewicz (polnische Übersetzung), Konstantin Dmitrenko (rumänische Übersetzung), Jana Polakova (slowakische Übersetzung), Tatiana Tavš (slowenische Übersetzung), Marat Tamimdar (tatarische und türkische Übersetzungen), Elena Nikonova (udmurtische Übersetzung), Iva Podolska (ukrainische Übersetzung), Jean Vernier (französische Übersetzung), Zoran Ivanišević (kroatische Übersetzung), Maria Kishchanka (tschechische Übersetzung), Tina Lindgren (schwedische Übersetzung).

Die Übersetzungen (entsprechend der Namen der Sprachen) sind in alphabetischer Reihenfolge verwendet. Die Übersetzungen sind im ersten Teil des Buches verwendet. Im zweiten Teil sind die Originale, die nachgedichtet wurden. Alle Originale haben ihre Nummer in Reihenfolge. Jede Übersetzung hat eine entsprechende Nummer des Originals, das übersetzt wurde.

Die Gedichte der kleinen Formen wurden hauptsächlich übersetzt und in diesem Buch gesammelt. Einige Gedichte wurden in alle Sprachen übersetzt. Die polnischen, ukrainischen und italienischen Übersetzungen werden am besten vertreten. Außerdem wurden diese Gedichte von verschiedenen Übersetzern nachgedichtet. Einige Übersetzungen wurden früher publiziert. Dieses Buch ist eine Anthologie der Übersetzungen.

Der Autor dankt alle Teilnehmer dieses Projektes und bietet sie seine besten Glückwünsche entgegenzunehmen.

1. Januar 2018. Zianon

ЛАЦІНСКАЯ МОВА
(Lingua Latina)
<u>На лаціну пераклаў</u> ***<u>Валеры Буйвал (Valery Buival) :</u>***

146. * * *

Homo non solus est
Quod habet Deum.

147. * * *

Familia est ecclesia parva.

75. Vox angelica

In silentio supra Terram, in aethere noctis
Vox pura cantet – carmen cherubi est:
- Ave Maria, gratia plena...

Sicut radius solis, sicut albi flores veris
Et flumen ex fonte in patria mea est:
- Ave Maria, gratia plena...

Fove et protege nos in calamitate,
Procul a patria silvis sub altis sum:
- Ave Maria, gratia plena...

Ubi pini stridunt et nubes volant,
Ibi vox cantet supra Terram et supra patriam meam:
- Ave Maria, gratia plena…

127. Occupatio

– Quis sis? – custos interrogat.
– Iesus Christus.
– Et cur loqueris Ruthenice Alba?

(AD 2002)

АНГЕЛЬСКАЯ МОВА
(English)
Пераклала на ангельскую ***Эн Мур (Anne Moore)* :**

26. The White Knight

Going on the road
i met a rider
With a white mantle and
on a red horse.
--O, knight, whom are you watching for?
--I am looking for the wind in the field, my friend.
--There is no more wind, -- I said, --
And you will not find it,
And the forest had grown on the battlefield.
And I stopped
to show him the trees.
--Don't stop. Go on, --
The white knight said to me. –
Your field is the road.
If you were to stop –
The forest would grow on the road.
He said this – and galloped away.

(*2001*)

184. The Eternal Image

During my life I have travelled much
in Belarus.
And now it is in my heart.
It is in my eyes and in my soul with me.
I'm sailing to it
in the endless sea.
But when I think of your happiness,
O, Motherland,
It would be better to die
Than to see you being enslaved.

33. Polatsk

The bells of Saint Sophia
are ringing.
And a young monk
is writing a Word
In the bright cell.

172. Mscislau

It seems that it is not the rain –
But the blood which is flowing down
A hillside through a furrow
After three hundred years,
And the trace remains.

(*1987*)

БАЎГАРСКАЯ МОВА
(Български език)
<u>На баўгарскую пераклала ***Ксенія Страціева (Ksenia Stratieva) :***</u>

33. Полоцк

Бият камбаните
на Светата София,
И пише Слово
млад монах
В килията,
където е светло.

168. Ула

Какво е това? Ула?
Обикновената река,
И е такава славна.

(*1987*)

147. * * *

Семейството е
Малката църква.

169. Сутрин

След нощен дъжд
Вода в цвета на крем е
Чиста като роса.

170. * * *

Кораб в мъглата е
Като живо същество,
Отплава през нощта.

(*2012*)

ВУГОРСКАЯ МОВА
(Magyar)
<u>На вугорскую пераклала ***Жужана Лэндль (Zsuzsanna Lendl) :***</u>

33. Polack

Szólnak a harangjai
szent Szófia-székesegyházában,
És a fiatal szerzetes
ír a Szava
A cellában, ami csupa napfény.

188. * * *

Mily jó, hogy Isten létezik,
Mert ez a örökkévalóság.

146. * * *

Az ember nincs egyedül,
Mert Isten létezik.

147. * * *

A család
Ez az kis egyház.

168. Ula

Mi az? Ula?
A rendes folyó,
És ilyen a dicsőség is.

ГРУЗІНСКАЯ МОВА
(ქართული ენა)
Пераклаў на грузінскую ***Іраклі Бэрыдзэ (Irakli Beridze):***

188. ღმერთი

რა საოცარია, რომ ღმერთი არსებობს,
მშფოთვარე მარტოობაშიც
ხომ ეული არ ხარ -
იმედი ჰგიებს.

* * *

რა საოცარია ღმერთის რწმენა,
მაშინ მზაკვარიც კი ვერას გაკლებს და მოგკლავს,
და ქვენა ცილისწამებაც კი
სულს ვერ გასტეხს,
რამეთუ სამართლიანობა სუფევს.

* * *

რა საოცარია, რომ ღმერთი არსებობს,
ვითარცა მარადისობა.

(2003 წელი)

184. მარადიული ხატება

მომივლია ბელარუსის კუთხე-კუნჭული
ამ ცხოვრებაში,
და დღეს მას ჩემი გული იტევს,
თვალწინ და სულის სიღრმეში ბუდობს იგი.
მივცურავ, მივქრი მისკენ
უკიდეგანო ზღვის ტალღებში.
და როცა შენს ბედნიერებას ვუღრმავდები,
სამშობლოვ ჩემო,
დაე, წარწყმედა ჩემი ვიგემო,
ვიდრე ვიხილო მონობა შენი.

(2002 წელი, ვარშავა)

161. * * *

სდუმს წისქვილი, მხოლოდ წყალიღა ჩხრიალებს,
მთვარეც დაჰყურებს მის ზედაპირს -
ხმებია ჩემს მოგონებებში
და ზაფხულის ღამე დამყურებს -
სამშობლო!

(*2004 წელი*)

162. * * *

აწ ჩაესვენა მზე,
გულიც დასუსტა ამაოდ -
თავისუფლება კი არსად ჩანს.

(2002 წელი)

163. თვალნათლივ ვხედავ:

ოდესღაც ხალი
სიცილ-კისკისით როკავდა -
დრო იყო, ვითარცა თავად უკვდავება.
დღეს კი სიმწრით ცხადია ჩემთვის,
როგორ იკვება მათი
სიცოცხლის წრე.

(1985 წელი)

Пераклаў на грузінскую ***Эмзар Кахідзэ (Emzar Kakhidze):***

26. თეთრი რაინდი

ქალალ ულაყზე მჯდომარი
გზაზე შემხვდა მხედარი,
თეთრმოსასხამიანს
შევეკითხე ვის იცავ?
მინდორში ქარს დავეძებ, ძმაო - ასე მომიგო.
არ იქნება აქ ქარი,
ბრძოლის ველიც გატყევდა…
დავანახე ხეებიც,
მან კი მთხოვა წადიო…
არ შეჩერდე ამ გზაზე -
გზაა შენი მინდორი,
თუ შეჩერდი გზის პირას
ამოწვერავს ხეები,
მითხრა ასე მხედარმა,
გააჭენა ულაყი.

(ვარშავა, 2001 წ).

88. ქრისტეს შობა

დღეს შობაა, სიჩუმე და
მარტოსული თოვლია.

(2001 წ)

193. ისევ გაზაფხული

ყოველ წელს მოდის გაზაფხული და
თავისუფლებას ვკარგავთ ყოველ წელს.

(1995 წ)

33. პოლოცკი

წმინდა სოფიის ზარები
რეკენ პოლოცკში
და ახალგაზრდა ბერი
ნათელ კელიაში წერს და წერს.

МОВА ГІНДЗІ (ХІНДЫ)
हिन्दी

<u>На хінды пераклаў</u> <u>***Пармэш Рудра Ёшы (Parmesh Rudra Joshi):***</u>

26.

गौरवर्ण शूरवीर

पथ में चलते हुए मिला एक सवार,
सफ़ेद वेश और लाल घोड़े पे सवार,
-हे शूरवीर, किसे ताकते हो तुम?
- ढूंढ रहा हूँ खेतों में बहती हुई पवन को, मित्र
- नही रही पवन, कहा मैंने,
ना ही तुम पाओगे उसे कहीं,
युद्धभूमि भी बन गयी है नीरव वन, रुक गया मैं उसे वृक्षों को दिखाने को,
-रुको मत, गौरवर्ण शूरवीर ने कहा मुझे,
तुम्हारा खेत ही है रास्ता,
रुक जाओगे तुम तो वन आ जायेगा रास्तों मे,
कहते हुए शूरवीर सरपट निकल चला |

("Белы рыцар")

184.

शाश्वत छवि

मैंने अपने जीवन में यात्रा बहुत की है।
बेलारूस की
अब वो मेरे हृदय में है।
मेरे नेत्रों मे है और है मेरी आत्मा मे मेरे साथ
जा रहा हुँ उसकी ओर
असीम सागर पे होते हुए,
लेकिन जब सोचता हूं तुम्हारी खुशी के बारे में
हे मातृभूमि,
मरण श्रेयस्कर है तुम्हे पराधीन देखने के।

("Вечны вобраз")

ДАЦКАЯ МОВА
(Dansk)
На дацкую пераклала ***Марыя Вэсэль (Maria Wesel) :***

26. Den hvide ridder

Engang på landevejen
mødte jeg en rytter
I en hvid kappe
og på en rød hest.
--O, ridderen, hvem venter du på?
--Jeg søger efter vinden på marken, min broder.
--Det er ikke længere vind på marken, -- jeg siger, --
Og den vender ikke tilbage,
Og en skov hadde vokset på slagmarken.
Og jeg stoppede for at vise ham træerne.
--Ikke stopp op. Gå fremad, --
Den hvide ridder sagde til mig. –
Din mark er den vejen.
Hvis du stopper –
En skov ville vokse på vejen.
Han sagde det og red bort.

(*2001*)

184. Evigt billede

Jeg rejste meget i mit liv
rundt i Hviderusland.
Og mit hjemland er nu i mit hjerte.
Det står i mine øjne og lever i min sjæl.
Jeg sejler til det
i et endeløst hav.
Og når jeg tænker om Din lykke,
O, Fædreland,
Det ville være bedre for mig at dø her,
End at se dig i trældom.

(*2002*)

33. Polotsk

Klokkerne ringer
                    i Hellig Sophia,
Og en ung munk
                    skriver Ordet
I en lys celle.

ІРЛЯНДСКАЯ МОВА

(Gaeilge)

<u>Пераклала на ірляндскую ***Эн Мур (Anne Moore) :***</u>

26. An ridire bán

Ag gabháil an bóthair dom
casadh marcach orm
Fallaing bán air
agus é ar chapall dearg,
-- A ridire – ar cé atá tú ag faire?
-- Pháirc taím ag cuardach an ghaoth sa a chara.
-- Tá an ghaoth socraithe, -- adúirt mé, --
Agus ní bhfhaigheadh tú é.
Agus anois tá foraois fásta
Ar phaírc an chatha.
Agus stad mé
chun taispeant dó na crainn.
--Ná stad! Lean ort! –
A d'iarr an ridire orm. --
Is é do pháirc an bóthair má stadann tú.
Fásfaidh an foraois ar an bóthair.
Sin a dúirt sé agus dímigh ar chosa in airde.

(2001)

184. An íomha shíoraí

I rith mo shaol do thaisteál mé
go forleathan i mBhealarúis.
Agus anois tá sí i ndlúth agus
In inneach mo chroí.
Tá sí i mo shúile agus i m'anam istigh.
Táim ag seoladh ina treo san
fharraige sióraí
Ach nuair a smaoinim
ar do shonas,
A mháthairthír,
B'hfhearr i bhfad dá gcallfí mé,
Ná tú a fheicéal i ndaoirse.

(2002)

33. Polatsk

Cloig Naomh Sábha ag bualadh
Mánach óg ag cur Focal ar phár
San chillín lonrach.

172. Mscislau

Is cosúil nach é an fhearthain
Ach an fhuil atá ag sileadh siós
Cliathán trí chlais –
Agus triocha bliain imithe –
Anois maireann an rian.

ІСЛЯНДСКАЯ МОВА
(Islenska)
На ісляндскую пераклала ***Вікторыя Расмусэн (Victoria Rasmussen) :***

167. Orsja

Orsja er þegar nálægt.
Finnst þér mikilleik
Í vindinum yfir sviði?

(1987)

168. Ula

Hvað er þetta?
Venjulegt áin,
En hvaða verðleiki.

(1987)

169. Morgun

Það rigndi í nótt,
Vatn í lilja
Er hreint eins og dögg.

33. Polotsk

Kirkjuklukkum hringja
í Heilög Sophia,
Og ungur munkur
skrifar Orðið
Í ljós klefa.

147. * * *

Fjölskylda er
Lítil kirkja.

170. * * *

Skip í þoku
Er eins og lifanda vera,
Í náttmyrkrið.

(2012)

ІСПАНСКАЯ МОВА
(Español)
<u>Пераклала на іспанскую ***Вера Фігэрола (Vera Figueroa):***</u>

26. El caballero blanco

Me encontré
                    con un jinete en el camino.
Él llevaba una capa blanca
                                        y fué montado en un caballo rojo.
-- ¿O, caballero, a quien acechas?
-- Estoy buscando el viento en el campo, mi hermano.
-- No hay más el viento, -- dijo yo, --
Y no será.
Y un bosque ha crecido en el campo de batalla.
Me detuve para mostrarle los árboles.
--No detenerse. Sigue adelante, --
Me ha dicho el caballero blanco. –
Tu campo es el camino.
Si te detienes –
Crecerá el bosque en el camino.
Ha dicho eso y galopó adelante con su caballo.

(2001)

184. La imagen eterna

En mi vida he viajado mucho
a través de Bielorrusia.
Y ahora ella está en mi corazón.
Ella está siempre delante de mis ojos y vive en mi alma.
Estoy navegando a ella
por mar sin fin.
Pero quando yo penso
en tu felicidad,
O, mi Patria,
Sería mejor morir aqui
Que verte en esclavidad.

(2002)

33. Polotsk

Las campanas suenan
en Santa Sofía,
Y un joven monje
escribe la Palabra
En su celda luminosa.

ІТАЛЬЯНСКАЯ МОВА
(Italiano)
Пераклаў на італьянскую ***Дарыя Фэрцілія (Dario Fertilio):***

161. * * *

Il mulino è qui. L'acqua schiumeggia.
E la luna sull'acqua è qui.
E le voci nella memoria sono qui.
E qui sul mio capo è la notte d'estate.
Patria.

(2004)

164. La chiesa chiara

La messa è santa
e il giorno radioso
Accendici l'anima, Signore!
L'inno di Bielorussia suona!
Candida in questa chiesa
Inginocchiati, cara
insieme con me.

165. Pino

Il pino è solitario, sul fondo sta il cielo.
Un vento stormisce fra i rami, leggero
Come l'eternità.

166. Rosa

La rosa sfiorì la mattina
Nei petali caduti in silenzio
Ora c'è la rugiada

167. Orsca

Ci siamo, è Orsha
Non sentite il suo inno
nel vento sul campo?

(Dal ciclo "La Strada al Grande Principato")

1. * * *

Lo prego Dio
Perché la Belarus viva migliaia d'anni
E il suo popolo rimanga sulla terra.

(1995)

181. Il Principato

Andiamo avanti, ha detto il principe
Al più presto andiamo a casa,
                al nostro Principato
Che è bello come una foresta
E chiaro come l'estate
Quando sopra Narac*
            una cicogna** bianca vola.
Là ci aspetta Dio
Là ballano i cavalli con le ali...
Andiamo
Per le montagne e le pianure
Come una lava
Con la Croce e le falci***

E con una protuberanca del Sole.
Andiamo
In colonne come la Via del Latte
Quando sparisce la Luna.
Accerchiamo la Terra
Andiamo
Senza riposarci
Al nostro Principato.

(2004)

----
* Narac, il più grande lago della Bielarus, chiamato "il Mare bielorusso".
** La cicogna, uno dei simboli della Belarus.
*** Il giavellotto ricavato da una falce era l'arma tipica dei reggimenti contadini durante le sollevazioni nazionali dal Medio Evo fino al 1863.

183. Le Nuvole

Quando noi abbiamo perso il Principato
Le bande sinistre hanno invaso la terra.
I loro zoccoli battono
Come un rombo dalle nuvole della tempesta.
Come una valanga d'acqua, una nuvola di polvere!
Come l'incendio sotto il vento
Che vola per le cime degli alberi
Sopra le nostre teste
Interminabile, senza fine
Per il nostro Principato.
In mezzo ai campi calpestati,
In mezzo ai fumi degli incendi
Noi aspettiamo il nostro tempo.
Il tempo arriverà come il suono della campana,
Come il vento dai cieli alti,
E sarà come le fiamme dell'anima
Quando il nostro Principato tornerà.

(2004)

184. L'Immagine eterna

Nella mia vita ho viaggiato tanto
verso la Belarus.
Adesso lei è nel mio cuore.
Lei è nei miei occhi e nell'anima mia.
Sto navigando alla Belarus
nel mare infinito.
Però quando penso
alla Tua felicità,
O, Patria,
Sarebbe meglio morire
Che vederti in schiavitù.

(2002)

(Dal ciclo "La Strada")

26. Il Cavaliere bianco*

Andando per la strada
ho incontrato un cavaliere
Col mantello bianco
E un cavallo rosso.
-- Oh, cavaliere, chi proteggi?
-- Sto cercando il vento nel campo, fratello mio.
-- Non c'è più in vento, dico io,
E non ci sarà,
E sul campo di battaglia è cresciuto un bosco.
Io mi fermo
per mostrargli gli alberi.
-- Non fermarti. Vai avanti.--
Mi ha detto il cavaliere bianco. --
Il tuo campo è la strada.
Se ti fermi
Crescerà sulla strada il bosco. --
Ha detto così, e galoppò via con il suo cavallo.

(2001)

----
* Il cavaliere bianco è al centro dello stemma nazionale bieloruteno, la Pahonia.

185. * * *

Il tuo essere vittima
è il dono di Dio.
Tu sei il mio appoggio. Madre.
Com'è tormentoso il tuo destino!

(2001)

186. * * *

Dove è viva la memoria
C'è anche il futuro.

(2004)

187. Il Nome

La bugia è grande e scioccante.
Come un torrente velenoso,
Come un fiume morto
La bugia ha diviso in due il mio nome:
Per il mondo
E per gli amici.
Però se la bugia vincesse
Persino l'ultimo amico
Rimarrà sempre Dio
Invincibile.

(2002)

(Dal ciclo "I volori eterni")

188. Dio

È bene che ci sia Dio,
Nell' affanno della solitudine
non sei solo
La speranza vive.

* * *
È buona cosa credere in Dio.
Il traditore non sarà capace
Di ucciderti,
E la menzogna più schifosa
non spezzerà l'anima
Perchè c'è la giustizia.

* * *
È bene che ci sia Dio
Perchè c'è l'eternità.

(2003)

(Dal ciclo "La Luna")

189 * * *

Avete visto al mattino
Nel cielo blu
La Luna di primavera?

(2004)

190. I giardini sono in fiore

Sotto la Luna
all'ombra degli alberi
I petali si stendono tra le erbe.
Una notte di maggio.

(2004)

(Dal ciclo "La Radiazione")

191. Il Vento meridionale

L'aroma delle betulle mi ha ricordato
Che maggio sta passando.
Nella casa vicina
un bambino malato
Da solo
È dietro la finestra chiusa coperta da polvere.

(1987)

192. La Polvere

Lentamente sta cadendo
la polvere nell'aria;
Come una nebbia gialla,
Brillando sopra la gente.

(1987)

(Dal ciclo "La Patria")

196. Carissima Patria

Ho ricevuto una notizia dalla contrada della mia giovinezza. Tutto è distrutto l à e in stato di abbandono. I miei compaesani sono morti o hanno lasciato la provincia. Nella nostra cittadina ci sono persone straniere, con altre usanze e un diverso dialetto. I marciapiedi, le strade, i ponti e le case vanno in rovina. Le piante del giardino sono state tagliate... Non è rimasto niente di sacro. Ho scritto in questo momento:

Come se il sangue fosse cambiato
Come se questo fosse un incubo:
La Patria -- che non esiste più.

Carissima Patria,
Noi Ti restituiremo a te stessa!
Risorgerai di nuovo.
Noi Ti ricostruiremo per l'eternità!

(2002)

КАТАЛОНСКАЯ МОВА
(Català)
<u>На каталонскую пераклаў ***Марці Бафіл Парэрас (Marti Bofill Pareras):***</u>

33. Pòlatsk

Les campanes toquen
a Santa Sofia,
I un jove monjo
escriu la Paraula
A la seva cel ·la lluminosa.

168. Ula

Què és això? Ula?
És un riu ordinàri
I tan gloriós.

(1987)

167. Orxa

Estem prop de Orxa.
Sents la grandesa
En el vent per damunt del camp?

(1987)

147. * * *

La família és
Una església petita.

146. * * *

L'home no està sol,
Perquè Déu existeix.

(*2011*)

КРЫМСКАТАТАРСКАЯ МОВА
(Qırımtatar tili)
<u>На крымскататарскую пераклаў **_Сэрвэр Бэкіраў (Server Bekirov):_**</u>

174. Хансарайда чешмелер залына кирем

Анджакъ таш юрекли,
нефис шаркъ
Ярата биле эди
козьяшы чешмесини.
Асувлы тургъан къыйыш ятагъан,
тюшюнджели бакъмакътам.
Туткъучы ипрангъан.

(1992 сенеси, Багъчасарай шеэри)

175. Ялта

Гъает сыджакъ.
Къапулар ачыкъ.
Эр бир шейден мемнюнсиз
Руслар тюкянларда доланалар.

(1992)

176. Джанике ханым дюрбеси, 1473 сенеси

Руслар тарафындан таланып дарма-
дагъын этильген.
Оларнынъ несиллери исе пара тёлеп
эджатлары япкъан писликлерини зиярет
этмекте.

(1992 сенеси, Багъчасарай шеэри)

177. Багдановичнинъ къабири янында

Сувукъ къабирлер кольгеси булунгъан
тереклер тюбюнде,
Шевкъат толу бир мышычыкъ келип,
Аякъларымнынъ янында
мырылданды.

(1992 сенеси, Ялта шеэри)

178. Къырым

Юксек дагъдан –
уфукънынъ артынаджа денъиз.
Бизден сонъ яшаджакълар,
Айны буларны кореджек.

179. Гурзуф

Тек бир Къырымтатар ёкъ
Къырымтатар эвчигинде
Бир сархош Иван.

26. Акъ мерт адам

Ёлдан кеткенде мен,
Къызыл алаша усьтюнде
Акъ хыркъалы
Бир атлыны расткетирдим.
— Эй, мерт адам, сен кимни козетесинъ?
— Тарлада ельни къыдырам,
агъам.
— Энди ель де тынды, дедим, —
Якъында къозгъамаз,
Тереклер осюп уруш мейданы орман олгъан.
Онъа тереклерни косьтермек ичюн
токъталдым.
— Токътама сен. Ёлунъны девам эт, —
Деди манъа акъ мерт адам. –
Сенинъ мейданынъ – ёлдыр.
Эгер токътасанъ –
Ёлунъда орман осюп чыкъар.
—Деди, ве атыны къамчылады.

(*2001*)

188. Танъры

Танъры олгъаны не къадар яхшы.
Ялынъызлыкъ теляшында
Сен екяне дегильсинъ –
Чюнки Умит яшай

* * *

Танърыгъа инамгъа
ич бир шей еталмаз.
О вакъыт саткъынлыкъ сени ёкъ этмез,
Игренч, пис ифтира да
Гонъюль къырамаз,
Акъикъат деген шейни
ич ким енъалмаз.

* * *

Танърынынъ барлыгъы буюк эйилик,
Чюнки бу – эбедийлик.

(2003)

ЛЕТУВІСКАЯ МОВА
(lietuvių kalba)
Пераклала на летувіскую ***Жывіле Гуданітэ (Živile Gudonytė)*:**

26. Baltas riteris

Eidamas, pakeliui
sutiko raitelį
Baltu apsiaustu
ant raudono žirgo.
-- O, riteri, tykoji ko nors? -
-- Ieškau vėjo, mano broli.
-- Nėra vėjo,
Ir nebus, -- sakau. --
Ir mūšio laukas apaugęs mišku.
Aš sustojau,
Kad parodyčiau jam medžius.
--Nesustok. Eik, --
Pasakė man baltas riteris. --
Tavo kelias - laukas.
Sustojus --
Tavo kelią apaugs miškas.
Jis pasakė ir paskatino savo arklį.

(2001)

184. Amžino vaizdas

Per savo gyvenimą aš daug keliavau
po Baltarusiją.
Ir dabar ji visa mano širdyje.
Ji mano akyse ir sieloj su manimi.
Plaukiu link jos
per begalinę jūrą.
Bet kai pagalvoju
apie Tavo laimę,
Tėvyne,
Tai geriau mirčiau,
Nei matyčiau Tave vergijoje.

(2002)

33. Polocko

Skamba Šventosios Sofijos
varpai,
Ir rašo Žodį
prie langelio šviesus
Jaunas vienuolis.

МАРЫЙСКАЯ МОВА
(Марий йылме)
Пераклала на мову мары ***Сьвятлана Грыгор'ева***
(Svetlana Grigoryeva):

30. Аршаш

Июнь кас рўмбык
тӧрзашкем онча.
Тый каенат.
Но кодын аршашет,
Шып-тымыкеш
пырт койдымо
ончалтышет.

(1982)

26. Ош сарзе

Корныштем, кайышемла,
мый вашлийым имнешкым.
Ош плащан,
тул гай имне ўмбалне.
– О, сарзыеҥ, кӧм тыге аралет?
– Мардежым пасушто, изай, кычалам.
– Но мардежше укес, – маньым мый, –
Огешат лий,
Чодыра ты пасушто гўжла.
Мый чарналтышым вик
Йыр пушеҥгым
тудлан ончыкташ.
– Ит чарналте, тый ошкыл эре, –
сарзыеҥ каласен. –
Пасует – тыйын корно.
Чарналтен шогалат –
Чодыра нӧлталтеш корныштет.
Сарзыеҥ пелештен да кудалын эртен.

(2001 ий. Варшава)

88. Рошто

Рошто кече.
Йыр тымык.
Да шкет кийыше лум.

(2001 ий)

33. Полоцк

Шнуй Софийын
чан-влакше йоҥгат,
Волгыдо пӧртыштӧ
мутым воза
Самырык монах.

НАРВЭЖСКАЯ МОВА
(Norsk)
Пераклаў на нарвэжскую ***Карл Бэрг (Karl Berg):***

26. Hvite ridder

En gang på veien
møtte jeg en rytter
I en hvit kappe
på en rød hest,
--O, ridderen, hvem venter du på?
--Jeg leter etter vinden på marken, min bror,
--Det er ikke lenger vinden på marken, -- jeg sier, --
Og den vender ikke tilbake,
Og en skog hadde vokset på slagmarken,
Og jeg stoppet
for å vise ham træerne.
-- Ikke stopp opp. Gå framover, --
Den hvite ridder sa til mig. –
Din mark er den veien.
Hvis du vil stoppe –
En skog ville vokse på veien.
Han sa det og red bort.

(2001)

33. Polotsk

Klokkene ringer
                    i Hellig Sophia,
Og en ung munk
                    skriver Ordet
I en lys celle.

НІДЭРЛЯНДСКАЯ МОВА
(Nederlands, Dutch)
<u>На нідэрляндскую пераклалі ***Ігар Піменаў і Юліус Смэерс (Ihar Pimenau and Julius Smeyers):***</u>

26. De Witte Ridder

Op de landweg ontmoette ik
een ruiter.
Hij droeg een witte mantel
en zat op een rood paard.
- O ridder, wat zoek je?
- Naar de wind in het veld ben ik op zoek, mijn broer.
- Er is geen wind meer, zei ik.
- En er zal er geen wind meer zijn.
- Het slagveld is begroeid door bos.
Ik stopte
Om hem de bomen te tonen
- Stop niet. Maar ga,
- Zei de witte ridder mij.
- Jouw slagveld is jouw weg.
- Wanneer je stopt gaat het bos op je weg groeien.
Dat zei hij en spoorde zijn paard.

(2001)

184. Eeuwig beeld

In mijn leven heb ik veel gereisd
door Belarus.
Dat moederland zit nu in mijn hart.
Het staat voor mijn ogen.
Ik vaar er naartoe over een eindeloze zee.
Maar als ik denk aan je lot
O, Vaderland,
Dan zou ik liever hier sterven
Eerder dan je in slavernij te zien.

(2002)

33. Polatsk

De klokken luiden
in de Sint-Sophia.
En een jonge monnik
schrijft het Woord
In een heldere cel.

НЯМЕЦКАЯ МОВА
(Deutsch)
Пераклала на нямецкую ***Тэрэза Тэкіа (Teresa Tecchio):***

26. ## Weisse Ritter

Auf meinem Wege
traf ich einen Reiter
Mit weissem Umhang
und auf einem roten Ross.
--Oh, Ritter, nach wem schaust du aus?
--Ich suche den Wind im Felde, mein Bruder
--Der Wind ist fort, -- sagte ich,
--und er wird auch nicht zurückkehren.
Und ein Wald ist auf dem Schlachtfeld gewachsen.
Ich blieb stehen,
um ihm die Bäume zu zeigen.
– Bleibe nicht stehen. Gehe weiter,
-- sagte der weisse Ritter zu mir.
Dein Feld ist der Weg.
Wenn du stehen bleibst –
Wird auf dem Weg der Wald wachsen.
So sagte er und ritt davon.

(2001)

184. Das ewige Bild

Ich habe Belarus mein Leben lang bereist.
Dieses Land lebt nun in meinem Herzen,
In meinen Augen und in meiner Seele.
Ich steuere Belarus zu,
im endlosen Meer.
Aber wenn ich an dein Glück denke,
O, Vaterland,
Würde ich lieber sterben,
Als dich in Sklaverei zu sehen.

(2002)

33. Polozk

Die Glocken der Heiligen Sophia
läuten,
Und ein junger Mönch
schreibt das Wort
In der hellen Zelle.

ПАРТУГАЛЬСКАЯ МОВА
(Português)
На партугальскую пераклаў ***Вісэнтэ Брага (Vicente Braga):***

26. O cavaleiro branco

Eu encontrei
um ginete na estrada,
Vestido com uma túnica branca.
Ele estava no cavalo vermelho.
-- O, cavaleiro, quem Você está esperando?
-- Estou buscando o vento no campo, meu irmão.
-- Não há mais o vento, -- eu disse, --
Você não vai mais vê-lo,
E uma floresta cresceu no campo de batalha.
Parei para mostrar a ele as árvores.
-- Não pare. Vai, --
O cavaleiro branco me disse. –
A estrada é o teu campo.
Se paraste –
Uma floresta vai crescer na estrada.
Disse isso e galopou adiante com seu cavalo.

(2001)

184. A imagem eterna

Em minha vida eu viajei
por toda a Belarus.
E agora ela está em meu coração.
Ela está sempre diante dos meus olhos e vive em minha alma.
Estou navegando a ele
por mar infinito.
Mas quando eu penso
sobre a tua felicidade,
O, Patria,
Estivesse melhor para mim morrer aqui,
Que vê-te em escravatura.

(2002)

33. Polatsk

Os sinos dobram
na Santa Sophia,
E um jovem monge
escreve a Palavra
Na sua célula luminosa.

ПОЛЬСКАЯ МОВА
(Język polski)
<u>Па-польску пераклаў ***Адам Паморскі (Adam Pomorski):***</u>

2. Gloryia Patria

Stary dom na Ludwisarskiej.
Wierzba przy bramie zakwitła.
Jakbym był tam, przed wojną.
Słyszę dźwęki fortepianu
I wystrzały w pierś --
                                        moich ziomków.
Słyszę mszę u Świętego Jana
I kroki --
Wychodzi ksiądz Adam:
Gloria Patria Ruthenia Alba,
Gloria Patria Ruthenia Alba! --
Huczą organy.
Krew na bruku,
                                    w celach,
                                                    na piasku,
                                                                    na kamieniach --
Moja krew,
Nasza krew
Z opustoszałego domu na Ludwisarskiej.
Gdzie huczał fortepian:
Gloria Patria Ruthenia Alba!...
Padają krople na drogę --
Gorące krople z dzew,
Co prowadziły nas do kaźni, na Sybir.
Zdrowaś, Maryjo, łaskiś pełna.
Zdrowaś, Maryjo,
Nad moim krajem!
Przed starym domem
Zakwitła wierzba!
Gloria Patria Ruthenia Alba!
Przed starym domem
Tylko moja sylwetka.
Gloria Patria Ruthenia Alba!
Przed starym domem
Przetoczyła się wojna.

Przed starym domem
Przetoczyła się wojna --
Gloria Patria...

(1986)

3. Idę na spotkanie

Czarna trumna wypłynęła zza zakrętu
Na barkach nieznajomych
I kołysze się, jak łódź
Na falach głów.

Niespodziewanie,
Bo szedłem na spotkanie z ukochaną
I myślałem o pocałunkach.

4. Stary Iwieniec

Oddech konia
Oszroniał na worku z owsem.
Mroźny dzień

5. W zimie mroźną nocą spoglądam w gwiaździste niebo

W pogodną mroźną noc,
Kiedy wszystko śpi
I jest cisza na świecie,
Posłuchajcie:
Gwiazdy szeleszczą,
Jak skrzydła ważek.
To szept Wieczności,
W której każda dusza
Ma swoją gwiazdę.
Wpatruję się więc, słucham --
I nic.
Tylko szept,
Jakby skrzydła ważek,
I cisza na świecie.

(1981)

Па-польску пераклаў ***Чэслаў Сэнюх (Czeslaw Seniuch):***

6. Modrzew

Letnim świtem
Otwieram okno na wschód.
Niebo różowieje nad lasem.
Ciemne olchy
płyną we mgle
Nad doliną Gawii.
Nieporuszone stoją modrzewie.
Tylko słychać
Jak z góry osypuje się igliwie
Szeleszcząc
po szorstkim pniu.

(1982)

7. * * *

Nieświadomi przyszłych losów
Patrzymy sobie w oczy.
Uśmiechamy się.
– Źle mi było bez ciebie.
Czy tobie też? –
I cieszymy się,
Że nam obojgu źle było.

8. Brama

(Z cyklu „Przypowieści”)

Stanąłem przed bramą,
Gdzie jeździec w zbroi z mieczem
Strzegł niewiadomego.

Zdumiała mnie mnogość
Bezimiennych mogił
Przed niekończącym się murem.

Pomyślałem, że to cmentarz
I przeszedłem przez bramę,
Żeby popatrzeć i wrócić.

Nie myliłem się.
Był to cmentarz.

Zobaczyłem krzyż
Z moim nazwiskiem,
Bez epitafium.

Koło krzyża siedział mężczyzna,
W którym rozpoznałem siebie.

„Po co tu przychodzisz
Z pustymi rękami? –
Spytał mnie zdziwiony ja. –
Twoje miejsce przed bramą”.

Ja podałem mnie rękę i powiedziałem:
„Cześć, Zianonie.
Cóż mogłem tu przynieść
Oprócz swoich rąk?”

Poszliśmy, żeby powrócić,
Bo każdy z nas zrozumiał,
Że nie ma tu nic do roboty
Z pustymi rękami.

(1981)

9. Cela w domu bernardynów

(Z cyklu „Miensk”)

Małe okienko w grubiźnie muru.
Za nim ulica.
Dawniej siedział tu mnich bernardyn
I widział – jak ja –
Ślepą ścianę przed sobą.

10. Zima

Śnieg pada już,
A w myślach – jam w dalekim kraju,
Gdzie mgła się ściele
                    nad niebieską ziemią
I z dzikiej róży spływa
                    łza srebrzysta
Na mury ruin starożytnych.
Śnieg pada już.
Zawieje huczą
          w kominie mroźną nocą.
Tężeje mróz.
Pękają słupy, drzewa
I z nieba roje gwiazd spadają
                         zimową nocą
Na mury ruin starożytnych.

5. Zimową mrozną nocą
patrzę w niebo gwiaździstę

Zimową jasną nocą,
Gdy wszystko śpi
I cisza stoi nad światem,
Posłuchaj
Jak gwiazdy brzęczą –
Jak skrzydełkami koniki polne.
To głos wieczności,
Gdzie każda dusza
Ma swoją gwiazdę.
Wpatruję się,
Wsłuchuję się –
I nie znajduję.
Tylko to brzęczenie,
Niby skrzydełek koników polnych.
I cisza nad światem.

12. * * *

Szukałem ciebie, kochana,
Całe życie.
Myślałem,
Że się spóźniłaś
I byłem rad,
Że doczekałem się.
Później dopiero zrozumiałem,
Że to ja
Beznadziejnie się spóźniłem.

(1982)

13. Ciemny chutor na uboczu

Skisła pleśń i garbus-gęgała.
Żonka ładna i młoda.
Drapieżny wzrok.

11. Idę na piechotę

Noc zaskoczyła mnie na drodze.
Turkot wozu. Głosy w ciemności.
Poprosić, żeby podwieźli, czy co?

14. Groch kwitnie

Co za cud:
Milion liliowych motylków!
A to pole grochowe.

15. Odgłosy deszczu

Deszcz bębni w okno
Całą noc.
Tak przyjemnie zasnąć nie daje.

16. Dni biegną

Rozkwitają wiśnie
Tak jak wczoraj...
A przyjacielowi
Włos posiwiał.

17. Umarł człowiek

Słychać lament. Drzwi otwarte.
Śliwy kwitną.
Milczę.

19. Pochwalony rycerz

Pochwalony klon
Pod ulewą lipcową –
Niezawodne schronienie
Żebraka.
Pochwalony
Rycerz na szlaku
I jego koń
Zlotogrzywy, ognisty
Pochwalony.
I Wilno moje
Bądź po trzykroć
Pochwalone!
Pędź, rycerzu!
Ścigaj zdradę!
Leć, rycerzu,
Pod dzwięki Pogoni!
I nieś nam wolność.

(1988)

18. Skrzyrzowanie

Na skrzyrzowaniu trzej wrogowie
Zastąpili mi drogę i grozili:
– Zabijemy cię, Zianonie!
Ale nadszedł mój przyjaciel
I wrogowie zamilkli.
Przyjaciel zobaczył,
Że wrogów jest trzech,
I powiedział:
– Zabiją nas obu –
I przeszedł na ich stronę.
Tymczasem nadszedł
Drugi przyjaciel.
Zobaczył, że ich jest czterech
I powiedział:
– Musisz mnie zrozumieć –
I przeszedł na stronę czterech.
Niebawem spotkał mnie
Trzeci przyjaciel.
Ale zobaczył ich pięciu
I przebiegł bez słowa do pięciu.
Wtedy powiedziałem do przyjaciół:
– Patrzcie: ich trzech i was trzech,
A ja czwarty,
Pozwolicie wrogom
Zabić waszego rodaka?
– Nie pozwolimy! –
Krzyknęli gromadnie przyjaciele.
I wrogowie odstąpili.
Tak rozeszliśmy się
Z tego skrzyżowania:
Wrogowie – w swoją stronę
My – w swoją.
Ale od tamtej pory
Jestem bardzo ostrożny
Z przyjaciółmi
Do pierwszego
Skrzyżowania.

(1983)

20. Boże Narodzenie mego dzieciństwa

Chyli się słońce za sad wiśniowy,
Iskrzą się zaspy w różowym świetle,
Promienie kładą się na śnieg
A pod drzewami już gęstnieje cień.
I mróz tężeje. Potrzaskuje w słupach.
Zachrapał w stajni koń nad cebrem owsa.
Powiało ciepłem ludzkich siedzib,
Huczy żywicą piec rozgrzany,
Głosy za oknem –
I drogich gości pełen dom.

Па-польску пераклаў
Рамуальд Мячкоўскі (Romuald Mieczkowski):

(Z cyklu "Wilno")

35. Las za błękitną smugą

Jeśli spójrzeć z pól południowych
Z dalekim tłem błękitnych wzgórz,
lasem porośniętych,
Wznosi się kościół sobotnicki.
Patrzę na wzgórza czarowne
w sosnowej zadymce
I roztworzyć się chcę
w tych widnokręgach.
Ciasno jest sercu w piersi
i w ciele oddechowi.
Za wieżami, za falami posępnych lasów,
Za nierospoznanymi górami,
za białymi obłokami,
Za chmurami błękitnymi,
w ślad za wiatrem ciepłym
Marzę o Wilnie.
Słyszę: dzwony dźwięieczą nad łanami,
Widzę dachów ostre zarysy
w smudze zielonych fal.
Plynąłbym tam nieustannie,
do murów czerwonych.
Ach, gdybym miał skrzydła!
Miły szpaku, zanieś miastu miłość moją.

(1984)

36. Wileńszczyzna

Na wileńskich wzgórzach,
Na wzniesieniach oszmiańskich,
Pomiędzy polami, w drodze
Nie śpieszno mi,
Idę wolno.

Przysiądę na kamieniu-okrąglaku
Odpocznę sobie.
Obłoki wynurzają się
Zza lnu błękitnego,
Milczę.

Nigdzie nie spotkałem takiego piękna.
Na kilometrów dziesięć -- żyta łany
Morzem falują
Szumią kłosy.

O miłe przstrzenie drogiej Ojczyzny!
To nie do wiary,
Że kiedyś umrę
I więcej Ciebie nie zobaczę.
Przysiądę sobie na kamieniu-okrąglaku,
Odpocznę sobie.
Bezdzwięcznie z radości zapłaczę.

(1981)

37. Tam, daleko

Tam, za horyzontem, za górami
Za błękitnymi lasami --
                                        co tam?
Moje miasto,
                    co w snach mi się śni.

38. W Wilnie

W oknie kościół świętej Anny
I posiwiały ksiądz:
Wspomina o Białorusi.

39. Kwitną jabłonie

Zakwitły jabłonie bielą
Co weszła w brzegi Wilii,
Płatki po niej płyną.

40. O świcie przy katedrze

Przebrzmiał we mgle
                    zegar na wieży.
Samotny mój krok.
Mewa krzyczy
            nad Wilią o świcie.

41. Wilenka

Z wysokości widać:
Biegnie lekko dziewczyna
Po trawie zielonej,
Gdzie przelewa się rzeka.
Pomiędzy górami wygina się jej toń.

42. Ranek na Antokolu

Chłodno wschód różowieje. Mróz.
Z gałązek sypie się szron.
Gasną latarnie.
Podnosi się słońce -- kula malinowa.
Rozświetla na domach śnieg.
Faluje mgła nad Wilią.
Z kamienia lwy strzegą wejścia.

Zatrzymuję się.
Przechodzę obok,
Spoglądając wstecz
w okno malarza --
Siergijewicza
już nia ma.

(1986)

43. Kawki

O, miłe Wilno!
Z dzieciństwa znane dźwięki.
Kawki nocują na wieżach kościołów.
W mroku stępiły się ostre dachy.
Lśni mokry bruk. Cisza.
Pośpieszny stukot obcasików.
Świergot ptaków nie ucichł
na murach bernardynów.
Pewnie o czymś rozmawiają przez sen.

44. Gdy tęskno na duszy

Na gościńcu oszmiańskim jesień.
W pamięci mojej brzozy szumią.
Jakże chcę tam być,
Gdzie po bruku błękitnym
Pod kól szmerem
Zbliża się Wilno.

45. Wileński bruk

Przez okno widzę mokry bruk.
Wygładzony końskimi podkowami
I przodków stopami.
Widzę kamienie czerwone.
Przez stulecia biczował je deszcz
I strumień biegł

Od Ostrej Bramy aż do Katedry.
Przez stulecia płynął ludzi strumień...
Przejdę i ja tym szlakiem, niczym dla rytuału,
Pamiętając o wszystkim.

(1984)

2. Gloria Patria

Stary dom na Ludwisarskiej.
Wierzba zakwitła przy bramie.
Jakbym tam był, przed wojną.
Słyszę dźwęki fortepianu
I strzały w piersi --
moich bliskich.
Słyszę mszę w kościele
Świętego Jana
I kroki --
Wychodzi ksiądz Adam:
Gloria Patria Ruthenia Alba,
Gloria Patria Ruthenia Alba! --
Grzmią organy.
Krew na bruku,
w celach,
na piasku,
na kamieniach --
Moja krew,
Nasza krew
Z opustoszałego domu
na Ludwisarskiej.
Gdzie fortepian rozbrzmiewał:
Gloria Patria Ruthenia Alba!...
Spadają krople na drogę --
Gorące krople z dzew,
Co odprowadzały nas
do katowni, na Sybir.
Bądź pozdrowiona, Maryjo,
łaski pełna.
Bądź pozdrowiona
Nad krajem moim!..
Przed domem starym

Zakwitła wierzba!
Gloria Patria Ruthenia Alba!
Przed domem starym
Tylko moja postać.
Gloria Patria Ruthenia Alba!
Przed domem starym
Wojna przebrzmiała.
Przed domem starym
Wojna przebrzmiała --
Gloria Patria...

(1986)

46. Patrząc w dal

I znowu pędzi moje serce po Wilnie,
Po biednej młodości mojej.
Na horyzoncie -- góry błękitne.

(1986)

47. Fokstrot

Zadźwięczał stary fokstrot.
Ach, Wilno! Wilno sprzed wojny!..
Gdzieś "Czarna Jadzia"
ulicą poszła.
Czy żyje ona jeszcze?
Gdziekolwiek bądź.

48. Fotografuje Jan Bułhak

Patefon
Zacina wesołym paso doble
Co tam w ogrodzie Bernardyńskim?
Cyrk Szapito? Madame Furea?
Ach, wiśnie zakwitły?
O, Boże, ile żebraków

Przed katedrą na placu...
Jak blade ich są oblicza,
Jak z głodu ręce drżą...
Ziemio moja,
Choć krwawią Twoje rany,
Jesteś bogata Duchem Boskim,
Bo oni modlą sie, modlą
Za wszystkich.

(1987)

49. Jabłonie

Ścinają stare jabłonie,
Polana pożera ogień.
Gdzie lata moje młode --
Przeszły, spłynęły, uleciały z wiatrem.
W chmurach zamigotał biały koń.

Kogo interesuje los mój biedny,
Obrazy pamięci, lata.
Gleba pod kwiatami połowieje
I lsnią mnie zamki-miasta.

A na Zawalnej wóz postukuje,
W miasteczku moim Wilna dzwon.
Ścinają stare jabłonie.
Polana pożera ogień.

(1986)

50. Nad polami

Tęskno mi tak
dźwięczy samotny dzwon:
Wileńskie wzgórza,
wileńskie wieże
wileński bruk...
Daleko-daleko za nieboskłonem.

51. * * *

Pędzę do kraju ojczystego.
Kiepsko mi.
W tym chłodnym mieście
Tak tęskni dusza.
Kieruję na północ swoje oczekiwania
I kiedy tylko pomyślę o Tobie,
O, Wilno,
O wzgórzach Twoich, porosłych sosnami,
O toni Wilii w promieniach zachodzącego słońca --
Lżej mi na sercu,
Jakbym oddychał Twoim powietrzem.

(1984)

52. Testament

O, Wilno, jak odżywiasz Ty serce moje.
Na plac idę w godzinę spotkania.
Oto mury,
Z ostatnim Kalinowskiego spojrzeniem.
Długo patrzę,
Aby ze sobą je mógł w duszy unieść.

(1986)

Па-польску пераклала ***Ірэна Грынцэвіч (Irena Hryncewicz)*** (выбраныя пераклады з кнігі «Дарога»):

180. Czy byliście?

Czy byliście kiedy o swicie
W gaju wiosennym,
Gdzie głośno ptaki śpiewają?
O, to jest raj!
Czy byliście kiedykolwiek
Nad jeziorem, gdzie słowik śpiewa
I księżyc zamglony świeci?
O, to jest cud!
Czy byliście kiedy
Na Białorusi wiśniowej,
Gdzie w niebiosach Bóg mieszka
I noce słowicze,
I sześcioskrzydły Serafin.
Jak nad polami dzwon,
Ostrzega nas …

(2002)

53. Przeznaczenie

O czym nie pomyślałbym
Wszystko zaczyna się z Boga
I na Bogu się zamyka.
Gdyby przyszedł Bóg
I zawołał ciebie:
-- Chodź ze mną !..
Czy poszedłbyś ?
Tylko ten kto uwierzył –
Pójdzie.

I dlatego
Nie zawoła Bóg wprost,
Kiedy wszystkim jest dana
Droga.

(2003)

54. Wędrówka wiosną

Nie ma większej przyjemności
Jak po powodzi – po wielkiej wodzie
(Jak Gawja wstąpiła w brzegi)
Pochodzić wzdłuż rzeki.
Wodorosty na olchach,
Namyty piasek,
Nowy wir,
Zmiany.
Szczupaki na łące pluskają.
Jak woda opadnie
I trochę podeschnie,
Przyjdę i złapię.

(2003)

55. Na Brasławszczyźnie

Cichy dzień. I nagle wiatr się zerwie zaszumi
W sosnach na wyspie
                wśród jezior.
Czy ty jesteś żywe wietrzysko?

(2002)

56. Letni dzień nad Gawją

W ciszy i olch szeleście
Wietrzyk przyniósł
przez kartofliska
z kościoła
Organów granie
i śpiew modlitewny.

(2002)

57. Głucha pora

Kartofle wykopane.
Nad pustym polem
Miesiączek świeci.

(2002)

58. Przed świtem

Wyjdę na dwór.
Jeszcze ciemno.
Zawzięcie pieje kogut w chlewiku.

(1995)

59. Zimowy dom

Stara weranda
skrzypi.
Przez szczeliny
sypie się
śnieżny pył.
Zawierucha.

(2002)

60. Miniony czas

Wieczór. Zima. Mój dom najdroższy,
niedomknięty piec.
Wiersze czytane przy blasku ognia.
Popiołem pokrywa się żar.

61. Daleka najmilsza

Kiedy się leci samolotem nad oceanem i obserwuje z góry granice dnia i nocy czuje się nagle w sposób widoczny i ostry (do ciarków na skórze), że żyjesz w pustce w jakimś balonie, że on jest za ciasny i bez wyjścia. I staje się nieprzytulnie dla duszy, która nie rozumie po co i dla czego ten balon istnieje.

I wtedy napisałem:

Boże, zmiłuj się,
Przeraża mnie pustka
Spuść mnie na ciepłą moją ziemię,
Gdzie rośnie trawa
I białe obłoki na Białorusi.
Nic więcej mi w życiu nie trzeba.

(2002)

62. W Szadziunach patrzę w stronę Subotnik

Są tu wrzosy i mech
I śnieg cukrowany na drodze.
Tu ma początek Gawja,
Tu zaczyna się Białoruś.
Marzec.
Idę ścieżynką wśród lasu
I wypatruję z trwogą –
Nie było tu „miedzy" od wieków.
Za lasem nasz kościół.
Tam za lasem mój dom
Za żelazną kurtyną.

Tu nigdy nie było granic!
Słyszę dzwon bijący
Zza wierzchołków jodłowych,
Wiatr melodyjnie szumi w koronach drzew…
Jestem tu i mnie tu nie ma,
A pozostało zrobić dwa kroki!
Może tam nigdy już nie wrócę,
Może nocą wśród ciszy ja – szary wilk,
Przekradnę się przez „miedzę"
I do drzwi rodzinnego domu się przytulę.

(2003)

63. * * *

Dzień Zaduszny.
Powoli w zadumie
mama idzie
Na grób babuni.

64. Daleka-daleka

Nad jeziorem rośnie drzewko.
Gniady konik skacze.
Chłopiec nóżką nie kołysze –
Zasnął nieboraczek.

Mój koniku mój kochany
Biegnij prędko, żwawo.
I doprowadź mnie do chaty
Przez lasy Dobrawy.

Moja chata tam pod górą
Ganeczek sosnowy
Moja żona piękna młoda
Spotka dobrym słowem.

(2002)

65. Ci

Kiedy mówiłem o niszczeniu Ojczyzny,
Oczy ich były spokojne,
Jak tafla wody.

(2004)

181. Księstwo

-- Ruszajmy, idziemy, -- przemówił Książe, --
Pośpieszmy do domu,
                    do księstwa naszego
Pięknego, jak bór,
Jasnego, jak lato,
Kiedy nad Naraczą
                    biały szybuje bocian.
Tam czeka nas Bóg,
Tam konie skrzydlate harcują.
Chodźmy
Po górach, dolinach,
Jak lawa,
Z krzyżem i kosą
I Protuberancją słońca.
Chodźmy
Zwartym szeregiem,
Jak Ptasi Szlak,
Kiedy już znika księżyc.
Okrążając Ziemię --
Chodźmy
Bez końca
Do Księstwa naszego.

(2004)

1. * * *

Pomodlę się
Aby tysiąc lat żyła Białoruś
I jej naród.

(1995)

67. Deszcz na Eweniu „Z”

Kropi deszcz na cudzym oknie
Porozmawiać by z deszczem.
Ale i on jest obcy.

(2001 r. Nowy Jork)

68. Choruję na obczyźnie

Dopóki szykują lekarstwa,
Układam wiersz,
Jak kiedyś śpiewaliśmy
Swoje pieśni.
Tylko jakoś teraz
Śpiewać nie mogę
Bez Białorusi.
Kicham zmęczony.

(2001)

69. Złe wieści

Ty spytałaś ze smutkiem:
- Jak zabiorą Ojczyznę
Nam z Tobą
Czy miłość zostanie?
- Nie płacz, Kochana, nie płacz.
Wszystko zostanie.
Tylko nie będzie szczęścia,
Bo nie ma szczęścia
Bez Białorusi.

(2003)

70. Zimowa niedziela

Mrozik na lipach osiadł.
Białe gałęzie.
Z wierzy kościelnej rozlega się dzwon.
Msza święta.
A Ojczyzna daleko.

(2003)

71. Czekam na autobus

Kiedy drzemałem na przystanku,
Ktoś dotknął mej ręki.
Piesek bezdomny
                    w oczy patrzy.

(2000)

72. * * *

Żebrak poprosił na Brodweju.
"Nawet on ma wolną ojczyznę", –
Pomyślałem.

(1999)

73. * * *

Biegną lata.
Tak prędko.
I jak dawniej
cierpi
nasz naród.

(2003)

26. Biały rycerz

Idąc po drodze
spotkałem jeźdźca.
Był on w białym płaszczu
na koniu czerwonym.
-- Rycerzu, a kogoż ty strzeżesz ?
-- A wiatru w polu, mój bracie.
-- Już nie ma wiatru,-- powiadam,--
I nie będzie,
I pole bitwy już lasem porosło.
I zatrzymałem się,
aby pokazać mu drzewa.
-- Nie zatrzymuj się. Idź, --
Powiedział mi biały rycerz, --
Twoje pole -- to szlak.
Gdy zatrzymasz się,
To las wyrośnie na szlaku.
Powiedział -- i przyśpieszył konia.

(2001)

74. Za oceanem

Białe mewy krzyczą,
Niby płaczą fale.
Odlatują wiatry w dale.
Tylko wiatry na obczyźnie
Mnie nie cieszą wcale.
Tak jak biała mewa
Płakać nie zamierzam.
Zbroje przygotuję,
Nad wodami się pomodlę.
Wierzę, Panie Boże,
Że anioły Twoje w niebie
Czuwać będą nad Ojczyzną,
Gdzie Białoruś walczy.

(2003)

53. Przeznaczenie

O czym nie pomyślałbym
Wszystko zaczyna się z Boga
I na Bogu się zamyka.
Gdyby przyszedł Bóg
I zawołał ciebie:
-- Chodź ze mną !..
Czy poszedłbyś ?
Tylko ten kto uwierzył –
Pójdzie.
I dlatego
Nie zawoła Bóg wprost,
Kiedy wszystkim jest dana
Droga.

(2003)

76. Droga śmierci

Przez Kuropaty, gdzie leży rozstrzelany naród, wybudowali szeroką drogę,wtedy napisałem:

Nie zapomnijcie,
Wy jedziecie po mogiłach
Drogą,
        którą zrobił
                        zabójca.

(2002)

77. Narbut

Kiedyś Narbut, doktr brasławski, stojąc na górze Zamkowej, spoglądając w dal powiedział : „A piękniejszego miejsca w Europie nie widziałem". Wiedząc to napisałem:

Wszystko co zrobił,
Stworzył, zachował, odnowił –
Zadepczą, zniweczą, zapomną,
Splugawią imię.
Tylko Bóg jeden
                    będzie wiedział o wszystkim.

(2002)

78. Anioł kamienny

Zimą na Rosie pusto i śnieżnie.
Anioł z odbitą głową
I odłamanymi skrzydłami
W mroźnej stoi ciszy,
Kiedy promień na wierzy blednie
Wszystko rwie się by wzlecieć
Nad światowidem dusz umarłych.

Daleki szlak przede mną.
Rozpościera się droga,

Zagajniki i pola.
Moja ziemia – moja trwoga.
I prześladuje mnie, jak zimny sen,
Jak obraz kraju zrabowany,
Anioł z odbitą głową
I odłamanymi skrzydłami.

Już opada kwiat wiosenny,
Już żółknie klonu liść.
Nad oceanem i nad ziemią
Wędrowcem jestem w samolocie
Nad nocą czarną mimolotną,
Nad skamieniałym kontynentem,
Obcym jak księżycowy krajobraz,
Nad pustozielem i dzwonami,
Jak narodowy śpiew przede mną,
Jak kraj zabrany, pogrzebany
Anioł z odbitą głową
I odłamanymi skrzydłami
Leci i leci towarzysz mój.

(2002 r. Nowy Jork)

79. Z tobą

Zakwitną białe-białe wiśnie,
I my pójdziemy z tobą
pomiędzy drzew
Wieczorem w ciszy,
ukochana.

(2004)

80. Żonie piszę

Ty cierpisz, miła
I najlepsza moja,
Bez skarg i wątpliwości
I poniżającą pracę,

I wszelkie niewygody,
I ubogie życie,
I wszystko obce.
Bo wszystko to -- dla Białorusi.

(2002)

81. Licholecie

Kiedy w bezduchowości
Zjawi się uduchowiony lider –
To go zabiją,
Bo nie prawdy żądają ale pochwał
I darmowego chleba.

(2003)

82. Kret

Jak tobie pokazać piękno,
Kiedy ty nie widzisz
I nie rozumiesz
Do czego ono potrzebne.

(2001)

83. Kopię Kuropacki dół

Poprzez brzozowy szum
W mogile, gdzie rozstrzelani
Usłyszałem, jak ptaki śpiewają.
Spojrzałem do góry:
Jak dobrze być żywym!

(2002)

84. Uśmiech Dziokondy

Ludzie, którzy kłaniali się zorzom,
Byli bezlitośni.
Lodowato
uśmiecha się
sfinks.

85. * * *

Wokół żachliwy czarny kosmos,
A na ziemi – takie piękno.

86. * * *

Wiadomość przyszła:
Mój przyjaciel nie żyje.
Jak ja się śpieszę.

(2002)

87. Twórcy

Nawet mały twórca
Zostanie geniuszem dla świata
U narodu wielkiego.
I nawet Geniusz Świata
Będzie nikim u narodu słabego,
Bo wielkim nie rodzi się człowiek.
Wielkim się staje,
Jeśli naród pragnie wielkich.

(2002)

88. Narodzenie Chrystusowe

Dzisiaj Boże Narodzenie,
Cisza
I samotny śnieg.

(2001)

89. * * *

Zapaliła się gwiazda w ciemności.
Nie oglądaj się, bo stracisz.

91. Głos

Opadły pod wiatrem
jesienne liście :
„Śpiesz się”, -- szepnęło coś w przestrzeni.
Obejrzałem się : brzoza szumi.

(2002)

92. * * *

Najlepiej kiedy jest czysto,
Jasno i pięknie.
Tego trzeba się trzymać
Żeby udoskonalić duszę.

93. * * *

Życie można oddać za drugiego,
Ale za nic nie można oddać duszy
Oprócz miłości.

(2002)

94. * * *

Tajemnicy dotrzymaj.
Nie dotrzymasz – spustoszysz duszę.

(2002)

95. * * *

Boski Duch rozlany w przyrodzie
W pięknie się przejawia.

96. * * *

Przypomniałem słowa przyjaciela:
Jeśli ktoś żonę zdradza,
To i Ojczyznę też zdradzi.

(2003)

97. * * *

Kiedy chcesz poznać człowieka,
Popatrz na jego dzieci,
I wiele zrozumiesz.

(2004)

98. * * *

Litość – to przejaw wielkiego ducha.
Ona daje szanse na wieczność.
Ale nie może być miłosierdzia
Bez sprawiedliwości.
Inaczej doprowadziłoby ono
Do usprawiedliwienia zła.

(2004)

99. * * *

Syn Boży przyszedł do tych,
Kto wierzył i czekał.
Jaki sens był przychodzić do innych?

(2004)

100. * * *

Złemu – wszędzie jest źle.
I nawet poznanie dobra
Może stać się biedą
Dla kiepskiego człowieka.

(2004)

101. * * *

Obraz regresu – strata
Tego, co boskie w człowieku.

102. * * *

Zazdrość i zdrada -- to jest to,
Co wciąż prześladuje lepszych.

103. * * *

Czy zdarzało się wam
Przedzierać przez bór wieczorny,
Kiedy księżyc migoce wśród drzew?

104. * * *

Czy widzieliście wy,
Jak styczniową nocą
Pełnia nad Wilnem świeci?

(2004)

105. Fotoaparat

I ty po świecie się błąkasz,
Nieodłączny mój przyjacielu,
W mojej kieszeni.

(2002)

106. * * *

Nocą, gdy otworzyłem balkon,
Światło księżyca
Wbiegło do pokoju.

107. * * *

Droga przez wygon
spada za nieboskłon.
Za nieboskłonem
pies szczeka,
Jakby dzwonił jesienny gong.

108. Pada śnieg

Rozwidniało się,
cicho krążyły śnieżynki.
Przypomniałem sobie
Przekwitanie naszych wiśni.

109. Jesień złota

Wzleciała sroka
Na żółty klon.
I posypał się listopad.

110. Chleb

Kromka chleba wypadła mi z ręki,
Pod stół się potoczyła.
-- Podnieś i pocałuj, --
Powiedziała babunia --
Ten dar Boży.

111. Mgnienie z życia lisa

W świetle reflektorów
Z ciemności w ciemność,
jak strzała,
Przemknął przez drogę lis
Wciąż go mam przed oczami,
Gdy czas odległy wspominam.

(1995)

112. Jesień nad polami

Ileż to razy słyszałem
Jak o zmroku jesiennym
Krzyczy na niebie
Samotna dzika gęś.
Oto i teraz
głos jej
wiatr przynosi.

(1995)

113. Rzeka Delaware

Po starej proindiańskiej rzece,
Wśród lesistych gór,
Na malowanych łódkach
Płyną ze śmiechem bladolicy,
Cocacolę piją.

(2003 r. Konnektikut)

114. Rankiem przy stole

Bardzo lubię patrzeć
                    na kościół, --
Rzekła mama radośnie.
Srebrzysta wieża w naszym oknie.

(1987)

115. Spotkanie z biurokratą

Jakie zimne oczy ma ten biurokrata.
I ręka podobna do ryby.
A dopytuje się o zdrowie.

(1988)

116. Skwer

Popatrz, na ławce
Gazetę „Prawdę,, czyta dziadek.
Krasnoludek.
Za Stalina ilu poniszczył ludzi.

(1987)

117. Przywidzenie Rejtana
(przypowieść)

Pewnego razu, kiedy było wilgotno i zimno,
I bez końca padał deszcz,
Wszyscy powiedzieli:
Pójdziemy się topić, -- i skierowali się do rzeki.
Zatrzymajcie się, -- powiedział Jeden, --
I stanął w drzwiach.
-- Czy nie miłe wam życie ?
-- Dokuczyło, -- powiedzieli wszyscy, --
Pójdziemy razem.
-- Życie to dar Boży, a nie wasza własność, --
Zaprzeczył Jeden, --
Nie boicie się Boga.
-- Nie ucz nas, jak żyć! -- zakrzyczeli, --
Precz z drogi!
Ale Jeden położył się w poprzek na progu.
-- Idźcie przez moje serce, które boli przez was.
To rozzłościło wszystkich.
-- On pluje pod wiatr! -- Zakrzyczeli wokół, --
On przeciwstawił się wszystkim.
-- To jest wróg, - powiedział ktoś.
-- Kto jest oddany narodowi, ten idzie z nim do wody!
-- Ukarać go! -- Zalamentowali wokół, --
-- Śmierć temu, kto staje nam na drodze!
-- Utopić! -- Zdecydowali sędziowie.
Jednego chwycili i rzucili w wir.
I nie wypłynęło jego ciało …
A była jesień.
Bez końca padał deszcz.
I było wilgotno i nudno tak,
Że wszyscy rozeszli się,
Upewnieni,
Że teraz ich życie stanie się lepsze.

(1984)

118. Zmierzch chłodnej jesieni

Zapaliły się gwiazdki na niebie.
I chłodem powiało z pól ciemnych.
Za plecami i ognie, i ciepło pod strzechą.
Stoję twarzą do wiatru,
Czuję zapach kartoflisk i ziemi zamarzłej
Poszum skrzydeł powyżej wierzchołków --
To szare gęsi lecą.

(1984)

119. Niewolnictwo

-- Czemu u was
                    tak rozpuszczone dzieci
                                                  rosną ?
-- My uczymy wolności, --
Przemówił z honorem niewolnik.

(1988)

120. Ciepła noc

Niewidzialne fale szumią
I świerszcze w trawie.
A jak tam?
Nad mogiłą
               zabitego przyjaciela.

(1987)

121. Chyba nie widzicie?

Wy wciąż o miłości
Składacie wersy.
Żądacie, by was kochali.
Chyba nie widzicie.
Jak wyschła bez miłości
Nasza Ziemia?

(1987)

122. Gama

Gdzieś tam w Moskwie
Ćwiczy gamy
Wowa wunderkind.
A w Chojnikach z drzew
Obsypuje się gama-deszcz
Na nieszczęście mej ziemi.

(1987)

123. Krzyk

Dał się słyszeć krzyk w ściętym lesie.
Obejrzałem się --
Przede mną długa ulica:
Pod słońcem palącym
Mnóstwo narodu płynie.
„Stójcie!”-- Dał się słyszeć głośny krzyk, --
„Dokąd idziecie?”
Ale nikt nie zatrzymał się.
Tylko wiatr gorący powiał z bladych niebios,
I ledwo słyszalnie ziemia zadrżała.

(1983)

124. Idę piechotą

Nie śpieszę do domu.
Jeszcze słońce wysoko --
                                        pogodne dni.
Rozglądam się wokół --
Krajobrazy twoje i łąki.
Długo stoję pod sosną.
Wije się wstążka Gawji,
Płucze na dnie wodne trawy.
Wszystko widać z wysoka.
Kurz na drodze,
Daleko za kępami drzew.
Słyszę traktor terkocze
Przywykłem do niego,
Jakbym spotkał dawnego kolegę.
Wieją wiatry na górze --
Pieśni świerszczy w trawy szeleście.
Idę przez pole, kamienie i bruzdy.
Ach, jaka szkoda,
                              że wszystko przeminie --
Śmierć rozłączy nas z Tobą.

(1985)

125. Światło miłości

Jak dobrze podziwiać
Ciche Twoje piękno;
Twoje spojrzenie
pełne pieszczoty i miłości,
Niby srebrne promienie
w noc majową
Płyną zza chmur przejrzystych.

(1985)

126. Obowiązek i wola

Czy możesz nadstawić policzek lewy
Jeśli biją w prawy?
Według Boga -- mogę,
Żeby uczynkiem się nie poniżyć.
Ale kiedy zabijają naród, --
Bez wahania strzelaj.

(2003)

127. Okupacja

-- Wy kto? – spytał ochroniarz.
-- Jezus Chrystus.
-- A poczemu rozgowariwajecie po białorusku?

(2002)

128. * * *

Przez całą noc
dopóki wiersze piszę
Sowik majowy
ciągle śpiewa.

129. Czas

Wiersze piszę.
Minie bardzo dużo czasu,
Kiedy ich przeczytają.

(2006)

Па-польску пераклала ***Ірэна Грынцэвіч (Irena Hryncewicz)***
(выбраныя пераклады з кнігі «Тэрра Дэй»):

130. Boskość

Piękno Ziemi !
Z czym ciebie porównać ?
Z niczym.
Bo nawet najbogatsza wyobraźnia
nie sięga wyżej
niż ziemskie piękno.

(2007)

131. Ważka

Na falach Gawji
Zwija się pasmo trawy.
Fioletowa ważka
Kołysze się razem z trawą.

(2012)

132. Okno

Bywa, że stanie się bardzo kiepsko
I myśli opanują
Niepotrzebne i ciężkie
I potrzebują odpowiedzi
Tam, gdzie odpowiedzi nie ma.
Spojrzę w okno.
Ocean widać
Bez końca i kraju,
Wielki jak świat,
Gubią się fale w bezmiarze.

(2013)

133. Zmierzcha się

(z cyklu „Żółte obłoki")

Kończy się dzień,
I lato się kończy.
I żółte obłoki nad wodą.
Jaka szkoda,
Ale co zrobić.

(2012)

134. Rama

Chmura spłynęła
I wyjrzał księżyc.
Odbita od ramy okna
Cień na stole
Powoli spełza na brzeg.

(2012)

135. Księżyc w oknie

Księżyc, Miesiączek
Ty nasz piękny,
Sto lat ciebie nie widziałem
W moim oknie.
Znowu ty mnie świecisz
Przez białe firanki.
I wspominam ja mej Ojczyzny dom.
Kiedy nad wiśniami dawno-dawno,
Świeciło wszystkim twoje piękno.
I gdzieś tam za Gawją,
Za błękitnym lasem i za horyzontem,
Daleko – daleko,
Gdzie nas nie było,
Gdzie tylko dzwon kościelny
Dzwoni nad wieczornym polem.

(2012)

136. Skrzydła

Bądźcie, jak ptaki niebieskie, --
Powiedział Chrystus.
A ja pomyślałem :
Wolny ten, kto lata,
I Anioł wolny.

(2012)

137. Ikar

Chłopczyk poszedł za słońcem,
I szedł, i szedł,
A ono wciąż daleko.
I wtedy myśli:
Ech, gdybym był ptakiem!

(2013)

138. Lot

Kiedy leżałem i patrzyłem w niebo,
Prześwistały w powietrzu, przemknęły
Dzikie gęsi.

(2013)

139. Noc po deszczu

Grzmot przegrzmiał w nocy.
Kiedy wyszedłem na dwór,
Pachniało mokrą trawą
I daleko słychać było huk silnika.

(2012)

140. O mądrości czytania

Ten, kto pisze – jest twórcą.
Ale ten kto czyta – też twórca,
Przeżywa w sobie iluzyjny świat,
Który staje się cząstką jego duszy.

(2008)

141. Stacja

Siedząc na peronie zobaczyłem,
Jak pędzi pociąg przez noc.
Ludzie w oknach, światła.
Przemknął i znów wróciły ciemności.
Świerszcze szeleszczą.

(2013)

142. Dawno było

Nocą obudził mnie szelest.
Mama szyje przy lampie
Mój dziurawy zniszczony płaszcz.

(2013)

143. Zbudziłem się nocą

Za ścianą domu z paneli
Nocą głęboką słyszę
Samotnej kobiety płacz.

(2013)

144. Pragmatyzm

Oni zaczęli pełzać,
Myśląc, że potem
Będą latać.

(2000)

145. Słońce

Do tego, kto czeka,
Że zajrzy słoneczko
W jego okieneczko,
Słońce nie zajrzy nigdy.
Słońce świeci temu,
Kto do niego mknie.

(2013)

146. * * *

Człowiek nie jest samotny,
Bo jest Bóg.

(2011)

147. * * *

Rodzina – to jest
Mały kościół.

148. Życie

Sens życia polega na samym życiu,
Bo żyć dobrze jest.
I dlatego człowiekowi chciałoby by się żyć wiecznie.
W dążeniu do wieczności
Jest najwyższy sens istnienia.
Ale ten sens nieosiągalny jest bez Boga,
Bo tylko Bóg jest wieczny.

149. Sól obczyzny

Na obczyźnie,
Kiedy pędzi życie,
Najważniejsze – nie oglądać się:
Tylko na przód
I koni poganiać.
Poganiać dopóki biegną,
Aby nie skonać w snach
I dniach, co przeminęły.

(2012)

150. Śpiew

Im dłużej,
Tym bardziej mnie huczy
Młodości śpiew.
I mimo woli
Śpieszę się ja.

(2006)

151. Mądrość

Czytając Chińczyków
Zrozumiałem mądrość:
Dobrze, kiedy żona dobra.
Ale kiedy żona niedobra,
To wtedy źle.

152. Narodziny i śmierć

Śmierć i narodziny główne wydarzenia życia.
Po narodzeniu nie wiemy co nas czeka.
Co będzie po śmierci -- my nic nie wiemy.

153. Fala

Fala jest formą
I formułą piękna.

154. Wiara i śmierć

Ani miłość, ani kochanie,
Ani nienawiść, ani złość –
Nic nie zwycięży śmierci,
Tylko Wiara:
Kiedy idą na śmierć
I są pewni, że nie umrą.

(2012)

155. Życie człowieka

Życie człowieka
Różni się od wszelkiego innego życia w przyrodzie tym,
Że człowiek
Zdolny jest ofiarować życie
Dla istnienia innego człowieka
I nawet dla idei człowieczego istnienia ludzi.

156. Kobieta

Pięknie jest słyszeć kobiece głosy,
Bo to cud – kobiece stworzenie.
Szanujmy ją, bo tylko ona
Może być matką naszego rodu.

(2012)

157. Odwaga i strach

Uchwalając odwagę i śmiałość
Nie mówią o Bogu.
Ale tutaj to jest tak, jak ze swobodą,
Jakiej nie ma w przyrodzie.
Człowiek, bez strachu,
Który niczego się nie boi, -
To zły człowiek.

(2013)

158. Porządek

Świat zbudowany jest w porządku,
Który jest wieczny.
Przejęcie porządku świata – to jest wolność.

159. Istota

Zło rządzi tym światem
Ale istotą walki
Jest nie ten świat, ale tamten.

160. Piękno

Drzewa pod śniegiem
I drzewa kwitnące –
Jednakowo piękne.
Może dlatego,
Że biały ubiór.
Bo gdyby śnieg był czarny,
Życie było by nieznośne.
Ale najciężej –
Gdyby czarne było niebo.
Bóg stworzył Ziemię
Według prawa piękna,
I dlatego życie jest piękne.

(2013)

РУМЫНСКАЯ МОВА
(Limba română)
Пераклаў на румынскую ***Канстацін Дзімітрэнка***
(Konstantin Dmitrenko):

26. Cavalerul alb

Pe drum
am întâlnit un călăreț
Îmbrăcat într-o haină albă
și pe calul roșu.
-- O, cavalerule, pe cine aştepți?
-- Caut vântul pe câmp, fratele meu.
-- Nu mai e vânt, -- îi spun eu, --
Și nu va fi niciodată,
Și o pădure a crescut pe câmp de bătălie.
Și m-am oprit,
ca să-i arat copacii.
--Nu te opri. Pleacă, --
Cavalerul alb mi-a spus. –
Drumul este câmpul tău.
Dacă te vei opri –
O pădure va creaște pe drum.
Mi-a spus și a demarat în trombă.

(2001)

184. Imagine veșnică

În viața mea am călătorit mult
prin Belarus.
Și acum ea toată e în inima mea.
Ea e în fața ochilor mei și în sufletul meu.
Eu navighez spre ea
pe mare nesfârșită.
Dar când mă gândesc
despre fericirea ta,
O, Patrie,
Ar fi mai bine pentru mine să mor,
Decât să te văd în robie.

(2002)

33. Polotsk

Clopotele bat
la Sfântă Sofia,
Și un tânăr călugăr
scrie Cuvântul
În celulă lui luminosă.

СЛАВАЦКАЯ МОВА
(Slovenčina)
<u>Пераклала на славацкую ***Яна Палякова (Jana Polakova):***</u>

26. ## Biely rytier

Cestou
          stretol som jazdca
V bielom plášti
                    a na červenom koni.
-- O, rytier, koho čakáš?
-- Hľadám vetra v pole, môj brat.
-- Už neuvidíš vietor, -- povedal som mu, --
Nikdy,
A na bojisku sú húštiny lesné.
Zastávil som sa,
                    aby mu ukázal stromy.
-- Nezastávaj sa. Choď, --
Povedal mi biely rytier. –
Tvoja cesta je pole.
Ak sa zastáviš – vyraste na ceste les.
Povedal mi to a odcválal preč.

(2001)

184. Večný obraz

Počas svojho života som veľa cestoval
po Bielorusku.
A teraz je ono v mojom srdci.
Domovina stojí pred očami a je v mojej duši.
Plávam k nej
v nekonečnom mori.
Ale keď si myslím
o Tvojom šťastí,
O, Vlasť,
Bolo by lepšie pre mňa zomrieť tu,
Než ťa vidieť v otroctve.

(2002)

33. Polotsk

Zvoní zvony
Svätej Sofie
A píši Slovo
vo svetlej cele
Mladý mních.

СЛАВЕНСКАЯ МОВА
(Slovenski jezik)
<u>На славенскую пераклала ***Тацяна Таўш (Tatiana Tavš):***</u>

33. Polock

Zvonijo zvonovi
Svete Sofije,
In piše Besedo
v svetli celici
Mlad menih.

188. * * *

Tako lepo je, da imamo Boga,
Kajti to je večnost.

147. * * *

Družina je
Majhna cerkev.

168. Ula

Kaj je to? Ula?
Navadna reka,
In taka slavna.

167. Orša

Približujemo se mestu Orša.
Čutite veličastnost
V vetru v polju?

170. * * *

Ladja v megli
Je kakor živo bitje
V gosti temi.

(2012)

173. Stari prijatelji

Spet sem videl
Vaše obraze.
Tiho pogledam.
Kot v starih časih
So vaši glasove.
Iščem svojo mladost.

(2009)

ТАТАРСКАЯ МОВА
(Татар теле, tatar tele, تاتار تئلئ)
Пераклаў на татарскую ***Марат Тамімдар (Marat Tamimdar):***

146 * * *

Кеше ялгыз түгел,
Чөнки Аллаһ бар.

(2011)

168. Ула

Нәрсә ул? Ула?
Гади генә елга
һәм бик данлы.

(1987)

169. Иртә

Төнге яңгырдан
Соң лилиядәге сулар
Чык кебек чиста.

170. * * *

Томандагы кораб
Җан иясе кебек
Төн караңгылыгы эчендә.

(2012)

171. Кораб

Төнге томан эчендә
Җанлы кебек
Кораб йөзә,
Галәм гүя.
Чиксез океан.
Тынлык.
Һәм салкын дулкыннар.

(2013)

ТУРЭЦКАЯ МОВА
(Türk dili, Türkçe)
<u>Пераклаў на турэцкую ***Марат Тамімдар (Marat Tamimdar):***</u>

146. * * *

İnsan yalnız değil,
Çünkü Allah var.

(2011)

168. Ula

Bu nedir? Ula?
Sıradan bir nehir
Ve çok şanlı.

(1987)

169. Sabah

Gece yağmurundan sonra
Zambaktaki sular çiy gibi duru.

170. * * *

Sis içindeki gemi
Sanki canlı yaratık
Gece karanlığında.

(2012)

171. Gemi

Gecenin sisi içinde
Canlı gibi Gemi yüzüyor,
Sanki bir evren.
Sonsuz okyanus.
Sessizlik. Ve soğuk dalgalar.

(2013)

УДМУРЦКАЯ МОВА
(Удмурт кыл)
Пераклала на удмурцкую мову ***Алена Нiканава (Elena Nikonova):***

30. Сяська керттэт

Инвожо, ӝытпал
пеймыта ӝоген укно серын.
Тон кошкид.
Кылёз сяська керттэт
Нош шыпытын
Тынад адӟиськымтэ
тусыд.

(1982)

26. Тӧдьы борӟемчи

Сюрестӥ мыныку,
борӟемчиен пумиськи
Тӧдьы плащен вал со
горд вал вылын.
-- О, борӟемчи, кинэ утиськод?
-- Тӧлэз утчасько бусыын, агае.
-- Ӧвӧл ини тӧл, - Мон шуиське,-
Но уз луы ни,
Ожмаськон бусыды будэмын нюлэсэн.
Мон дугдӥ
писпуосты возьматын.
-- Эн дугдылы. Мын.-
Шуиз мыным тӧдьы рыцарь.-
Тынад бусыед - со сюрес.
Дугдӥд ке тон -
Будоз нюлэс сюрэс вылад.
Вераз но - ворттытӥз валзэ.

(2001)

88. Ымусьтон

Туннэ ымусьтон.
Шыпытак котырын.
Но кузтэм лымы.

(2001)

33. Полоцк

Шукко гырлыос
Сьӧлыктэм Софилэн,
Но гожто та Кылэз
Со югыт интыын
Пинал вӧсяськись.

УКРАІНСКАЯ МОВА
(Українська мова)
Пераклала па-ўкраінску ***Іва Падольска (Iva Podolska):***

21. Зимова пора

Білоруська зима –
Де завжди вечорами
Повільно і тихо
Падає сніг.
На хату,
    на землю,
        на древо

(1995)

22. Нічний сад

У літню ніч зачув я,
Як яблуко впало на землю,
Крізь відчинене вікно.

(1995)

24. * * *

Із сірого моря чужини
Мене порятує
Лише Батьківщина,
Її світлий образ в душі.
І Бог помагає Всевишній

2002 р. (З циклу «Чужина»)

29. На Грунвальд!

Під біло-червоно-білим,
Куди під прапорами йдуть
З знаменами верхи бояри
І лицарі в броні стальній?
-- На Грунвальд ми йдемо, пане!
Зрання повстали, до світа.
Куди поспішаєте, ви, подорожні,
Минаючи замок Гродненський?
-- На Грунвальд ідемо ми, пане,
З-під Орші й Смоленська.
Із Вітебська й Мінська,
З-під Вільна й Мстислава,
Із Могильова, із Ізяслава,
Ми наче хмара, ми наче лава.
Йде Пагоня наша,
Слава!
Йде, наче буря понад полями.
Куди всі ідуть?
На Грунвальд із нами!
На Грунвальд,
Хто вільний
На битву,
Хто смілий,
У перші ряди усі,
Хто живі!
Або нині це зробим, або ніколи,
Буде усе, чи не буде нічого!
Тут або пан, або пропав
«По білоруськім битім шляху
Йдуть білоруські сини…»
На Грунвальд хлопці,
Гей, на Грунвальд!
Зламаєм силу Сатани!
Лунай, лунай над нами пісне!
О, Богородице, пануй!
І той, хто впаде, той воскресне!
О Білорусь, о Білорусь

(1988)

23. Демонстрація

О, земле батьків! Живе ще у серці
Юнак, що взива «Хай живе Білорусь!»
Забити якого хотіли до смерті…

(2003)

25. Рай

У пам'яті живуть Білорусія й Рай.
Рай – це початок життя над рікою Гауя,
Це квітучий луг,
Це яблука білі,
Це звуки млина,
Це картопля цвіте на ланах –
Там обрій безкраїй –
Там дзвони костьолу зовуть.

(2003)

26. Білий лицар

Я йшов
          і в дорозі зустрів
У білім плащі,
                    на червонім коні
                                        вершника.
-- О лицарю, що виглядаєш?
-- Я вітру у полі шукаю, мій брате,
-- Нема уже вітру, -- кажу, --
І не буде.
На полі баталій ліси поросли. --
Спивсь я на мить, щоб дерева йому показати.
А він мені каже:
--Не спиняйся ти тут, а іди,
Бо шлях твій, то поле.
А як станеш на хвилю,
То виросте ліс на шляху. --
Сказав, і пришпорив коня.

(2001)

27. Образ рідної землі

Тишу полудня чутно.
Запах хвойних лісів і житніх полів.
І колеса стукочать в далеку дорогу.
Чую ехо між гір:
То на хорах костелу органи
Заспівали молитву святу.
Там безодня небес, неземний океан понад ними
Над полями там хмари пливуть.

28. Істина

У суперечках
Ніколи не народжується
Істина.
Тільки ненависть.
Істина
приходить
у тиші.

160. Краса

Дерева під снігом
І дерева під цвітом
Однаково гарні.
Може тому, що у біле убрані.
Бо коли б сніг став чорним,
Життя стало б нестерпне.
А найтяжче було б,
Як би чорним стало небо.
Бог створив землю
По законах краси
І тому життя чудове єси.

(2013)

ФАРЭРСКАЯ МОВА
(Føroyskt mál)
<u>На фарэрскую пераклала ***Вікторыя Расмусэн (Victoria Rasmussen):***</u>

188. * * *

Sum tað er gott, at hava Gud,
Tí hann stendur í allar ævir.

147. * * *

Familja er
Ein lítil kirkjan.

168. Ula

Hvat kann tað vera? Ula?
Tað er ein vanliga áin,
Men ríkur í miskunn.

169. Morgun

Tað regnaði í nátt.
Vatnið er reint, sum døgg,
Í lilja blóma.

ФРАНЦУЗСКАЯ МОВА
(Français)
Пераклаў на французкую ***Жан Вэрнье (Jean Vernier):***

26. Le chevalier blanc

J’ai marché sur la route
et rencontré un cavalier
Vêtu d'un manteau blanc
et assit sur son cheval rouge.
-- Oh, chevalier, qu'est-ce que cherches-tu ici ?
-- Je cherche le vent dans les champs, mon frère.
-- Il n'y a plus de vent par ici, -- je lui ai dit, --
Et il n'y aura plus jamais.
La forêt s'est installé sur le champ de bataille.
Et je me suis arrêté
pour lui montrer les arbres.
-- Ne t'arrêtes pas. Vas, --
M’a dit le chevalier blanc. –
Ton champs est ta route.
Si tu t'arrêtes
La forêt va s'installer sur ta route. --
M'a dit le chevalier blanc et partie au galop.

(2001)

184. L'image éternelle

Au cours de la vie, j'ai beaucoup voyagé
à travers la Biélorussie.
Elle est dans mon cœur.
Elle se tient devant mes yeux et vit dans mon âme.
Je flotte vers elle dans la mer infinie.
Mais dès que je pense à ton bonheur
O, Patrie,
J'aurais préféré de mourir ici,
Que de te voir dans l'esclavage.

(2002)

33. Polotsk

Sonnent les cloches
de la Sainte-Sophie,
Et un jeune moine
écrit le Mot
Dans une cellule lumineuse.

ХАРВАЦКАЯ МОВА
(Hrvatski jezik)
На харвацкую пераклаў ***Зоран Іванішавіч (Zoran Ivanišević):***

33. Polock

Zvona zvone
Svete Sofije,
I piše Riječ
u svijetloj ćeliji
Mladi monah.

188. * * *

Kako je dobro, da postoji Bog,
Jer je vječnost.

(2003)

147. * * *

Obitelj je
Mala crkva.

168. Ula

Što je to? Ula?
Obična rijeka,
I uživa slavu.

(1987)

167. Orša

Orša nije daleko.
Osjećate veličanstvo
U vjetru u polju?

(1987)

169. Jutro

Kiša je padala cijelu noć.
Voda u cvijetu ljiljana je
Čista kao rosa.

173. Stari prijatelji

Opet sam uvidio
Vaša lica.
Gledam šutke na njih.
Kao u stara vremena
Su njihovi glasovi.
Tražim svoju mladost.

(2009)

ЧЭШСКАЯ МОВА
(čeština)
<u>Пераклала на чэшскую ***Марыя Кішчанка (Maria Kishchanka):***</u>

26. Bílý rytíř

Cestou
        jsem potkal jezdce
V bílým plášti
                a na červeným koni.
--O, rytíři, na koho číhaš?
--Hledam vítr v poli, můj bratře.
--Není už větru, -- řekl jsem mu, --
A nebude,
A na bitevním poli jsou zarostlé lesní.
Jsem se zastavil,
                aby mu ukázal stromy.
--Nezastávej se. Jdí, --
Řekl mi bílý rytíř. –
Tvou cestou je pole.
Jestli se zastavíš –
Vyroste na cestě les.--
Řekl to a odcválal pryč.

(2001)

33. Polotsk

Zvoní zvony
            Svaté Sofie
A píši Slovo
            v světlé cele
Mladý mnich.

184. Věčný obraz

Za svého života jsem hodně cestoval
po Bělorusku.
A nyni je ono v mém srdci.
Otčina stojí před očima a je v mé duši.
Plavu k ní
v nekonečném moři.
Ale když si myslím
o tvém štěstí,
O, Vlast,
By bylo lepší pro mě zemřít zde,
Než tě vidět v otroctví.

(2002)

ШВЭДСКАЯ МОВА
(Svenska)
<u>Пераклала на шведскую ***Ціна Ліндгрэн (Tina Lindgren):***</u>

26. Vite riddar

En gång på vägen
jag mötte en ryttare
I en vit kappa
på en röd häst,
--O, riddaren, vem väntar du på?
--Jag letar efter vinden på fältet, min bror,
--Det är inte längre vinden på fältet, -- jag säger, --
Och den inte skulle återvände,
Och en skog hade vuksit på slagfältet,
Och jag stannade
för att visa honom träd.
-- Stanna inte. Gå framåt, --
Den vite riddaren sade till mig. –
Ditt fält är den vägen.
Om du stannar –
En skog ville väksa på vägen.
Han sade det och red bort.

(2001)

33. Polatsk

Klockor ringer
                    i Helig Sofia,
Och en ung munk
                         skriver Ordet
I en ljus cell.

ACHOBA

1. * * *

Памалюся я,
Каб тысячы год жыла Беларусь,
І стаяў народ.

1995 г.

2. Глёрыя Патрыя

Стары дом на Людвісарскай.
Адцьвітае ля брамы вярба.
Я быццам там перад вайной.
Чую гукі фартэпіяна
І стрэлы ў грудзі –
                    маім радакам.
Чую ймшу у касьцёле
                              Сьвятога Яна
І крокі.
Выходзіць сьвятар Адам.
Нібы Богам абраны, --
Глёрыя Патрыя Рутэнія Альба,
Глёрыя Патрыя Рутэнія Альба!
Урачыста гудзяць арганы.
Кроў на бруку,
                у цэлях,
                         на пяску,
                                    на каменьнях –
Мая кроў.
Наша кроў
З апусьцелага дома
                    на Людвісарскай,

Дзе гучэла фартэпіяна:
Глёрыя Патрыя Рутэнія Альба!..
Падаюць кроплі на шлях –
Гарачыя кроплі з дрэў,
Што праводзілі нас
у катоўні, ў Сібір.
Прывітаная будзь, Марыя,
поўная Ласкі.
Прывітаная будзь
Над маёй стараной!..
Перад домам старым
Зацьвітае вярба.
Глёрыя Патрыя
Рутэнія Альба!
Перад домам старым
Толькі постаць мая.
Глёрыя Патрыя
Рутэнія Альба!
Перад домам старым
Прагрымела вайна,
Перад домам старым
Прагрымела вайна...
Глёрыя
Патрыя...

1986)

3. Іду на спатканьне

Чорная труна выплыла з-за павароту
На плячах незнаёмых
І, нібы лодка, гайдаецца
ў хвалях галоў.

Так нечакана,
Бо я ішоў на спатканьне з каханай
І думаў пра пацалункі.

4. Стары Івянец

Дыханьне каня
На торбе з аўсом заінела.
Марозны дзень.

5. Зімой у марозную ноч гляджу ў зорнае неба

У марозную ясную ноч,
Калі ўсё сьпіць
І цішыня на сьвеце,
Паслухайце,
Як шалясьцяць зоркі,
Быццам крыльцы стракоз.
Гэта шэпт Вечнасьці,
Дзе кожная душа
Мае сваю зорку.
Я так углядаюся, слухаю --
І не знаходжу.
Толькі шэпт,
Быццам крыльцы стракоз,
І цішыня на сьвеце...

1981 г.

6. Лістоўніца

На золку летам
Адчыняю вакно на ўсход.
Ружавеецца неба над лесам
І цёмныя вольхі
ў тумане плывуць
Над поймай Гаўі.
Не варушыцца гольле лістоўніц.
Толькі чутна,
як падае зьверху іглiца.
Шапаціць
па каравым ствале.

1982 г.

7. * * *

Нічога ня ведаючы пра будучы лёс,
Мы глядзім адзін аднаму ў вочы.
Усьмешка на нашых вуснах.
-- Мне кепска было без Цябе, а Табе?
І мы радуемся,
Што абодвум было кепска.

8. Брама

Я спыніўся перад брамай,
Дзе коньнік збройны зь мечам
Сьцярог невядомасьць.

Мяне ўразіла
Безьліч безыменных магілаў
Перад бясконцым мурам.

Я падумаў, што гэта могілкі,
І пайшоў праз браму,
Каб паглядзець і вярнуцца.

Я не памыліўся,
Гэта былі могілкі.

Там я ўбачыў крыж
Са сваім прозьвішчам,
Без эпітафіі.

Ля крыжа сядзеў чалавек,
У якім я пазнаў самога сябе.

«Чаго ты прыйшоў сюды
З пустымі рукамі? --
Спытаў мяне нездаволена я, --
Месца тваё перад брамай».

Я падаў мне руку і сказаў:
«Здароў будзь, Зянон.
Што ж я магу прынесьці сюды,
Акрамя сваіх рук?»

І мы пайшлі, каб вярнуцца,
Бо кожны зразумеў,
Што няма чаго там рабіць
З пустымі рукамі.

1981 г.

9. Кельля ў доме Бернардынцаў
(З цыклу «Менск»)

Малое вакно ў тоўшчы сьцяны.
Вуліца за вакном.
Даўней тут сядзеў бернардынскі манах,
Бачачы, як і я,
Глухую сьцяну прад сабой.

1981 г.

10. Зіма

Ужо сьнег ідзе,
А ў думках я ў краі далёкім,
Дзе сьцелецца туман
над сіняю зямлёй,
І падае срабрыстая сьляза
зь ліста шыпшыны
На мур руінаў старажытных.
Ужо сьнег ідзе,
Ужо гудуць завеі
ў коміне халоднай печы.
Ужо стаіць мароз,
Трашчаць слупы і дрэвы,
І зоркі падаюць зь нябёс
зімовай ноччу
На мур руінаў старажытных.

11. Іду пешкі

Ноч засьпела ў дарозе мяне.
Тарахценьне калёс. Галасы ў цемнаце.
Папрасіць, каб падвезьлі, ці што?

12. * * *

Я шукаў цябе, мілая,
Ўсё жыцьцё.
Я думаў,
Што ты спазьнілася,
І рады быў,
Што дачакаўся.
І толькі потым усьвядоміў,
Што безнадзейна
Спазьніўся я.

1982 г.

13. Цёмны хутар наводшыбе

Кіслая цьвіль і гугнявы гарбач,
І жонка прыгожая і маладая.
Драпежны позірк.

14. Цьвіце гарох

Якое дзіва:
Мільён ліловых матылькоў!
Гарохавае поле.

15. Гукі дажджу

Капае дождж у вакно
Цэлую ноч.
Так прыемна заснуць не дае.

16. Ідуць дні

Распускаюцца вішні,
Як быццам учора.
А ў сябра белыя валасы.

17. Памёр чалавек

Плач вылічальны. Адчынены дзьверы.
Сьлівы цьвітуць.
Маўчу.

18. Скрыжаваньне

На скрыжаваньні
Мне заступілі дарогу трох варагаў
І закрычалі:
-- Мы заб“ем цябе, Зянон!
Тут падышоў мой сябра,
І ворагі змоўклі.
Але сябра ўбачыў, што ворагаў трое, -- сказаў:
-- Абодвух заб“юць, --
І перайшоў на іх бок.
Тым часам падышоў другі сябра.
Але ўбачыў, што іх чацьвёра, -- сказаў:
-- Ты павінен мяне зразумець, --
І стаў на бок чытырох.
У гэты час напаткаў мяне трэці сябра.
Але ўбачыў, што іх пяцёра, --
Бяз слоў перабег да пяцёх.
Тады я сказаў сябрам:
-- Глядзіце: трое іх, трое вас, я – чацьверты.
Хіба дазволіце ворагам забіць свайго радака?
-- Не дазволім! -- дружна сказалі сябры.
І ворагі адступілі.
Так мы і разышліся з таго скрыжаваньня:
Ворагі сабе, мы – сабе.

Толькі з тае пары
Я стаў вельмі асьцярожны з сябрамі
Да першага скрыжаваньня.

1983 г.

19. Багаславеньне рыцару

Багаславёны клён
Пад ліпеньскім дажджом
Непранікнёны --
Прытулак жабраку.
Багаславёны рыцар на шляху.
І конь яго
Залатагрывы, агнявы,
Багаславёны.
І Вільня
Тройчы будзь мая багаславёна.
Скачы, ваяр!
Гані за здрадай!
Імчы, ваяр, пад сьпеў Пагоні!
І прынясі свабоду.

24.08.1988.

20. Каляды майго дзяцінства

Хіліцца сонца за вішневы сад.
Гурбы іскрацца ў ружовым сьвятле.
Ужо кладуцца праменьні на сьнег.
Ужо цямнее пад дрэвамі цень
І бярэцца мароз – аж трашчыць у слупах.
Конь у стайні захроп – поўны цэбар з аўсом.
І дыхнула такім чалавечым жытлом.
Грубка цёплая смольна гудзіць.
Галасы пад вакном.
Дарагімі гасьцямі напоўнены дом.

1983 г

21 Зімовая пар*а*

Беларуская зіма –
Гэта калі вечарам
Павольна ў цішыні
Падае сьнег
На хаты,
зямлю
і дрэвы.

1995 г.

22. Начны сад

Летняй ноччу чую:
Гулка ўпаў на зямлю яблык.
Адчыненае вакно.

1995 г.

23. Дэманстрацыя

О, Радзіма! У сэрцы мне гэта ня сьцерці:
Юнака, што ўсклікнуў “Жыве Беларусь!”,
Зьбівалі да напаўсьмерці.

(З цыклу “Дэманстрацыя”) 2003 г.

24. * * *

У моры шэрасьці і чужыны
Успамажэньне дае
Толькі Айчына,
Сьветлы вобраз яе ў душы
І найвялікшы Бог.

(З цыклу “Чужына”) 2002 г.

25. Рай

У сьведамасьці жывуць
Бацькаўшчына і Рай.
Рай – гэта пачатак жыцьця над Гаўёй,
І квітнеючы луг,
І аблокі,
Белыя, нібы з-пад млына шум,
І цьвітучая бульба –
Бяскрайні абсяг --
І перазвон касьцельны.

(З цыклу "Перазвон") 2003 г.

26. Белы рыцар

Ідучы па дарозе,
я спаткаў вершніка
У белым плашчы
на чырвоным кані.
-- О, рыцар, каго сьцеражэш?
-- А ветру шукаю ў полі, мой брат.
-- Няма ўжо ветру, -- кажу, --
І ня будзе,
І поле бітвы лесам парасло.
І я спыніўся,
каб паказаць яму дрэвы.
-- Не спыняйся. Ідзі, --
Сказаў мне белы рыцар. –
Тваё поле – шлях.
Як спынішся –
Вырасьце лес на шляху.
Сказаў – і прышпорыў каня.

2001 г.

27. Вобраз роднай зямлі

Паўдзённая цішыня.
Хвойны водар смалы і жытнёвых палеткаў.
Чую: колы рыпяць на далёкай дарозе.
Чую гукі ўгары.
То на хорах касьцельных іграюць арганы
І пяецца малітва сьвятая.
І бяздонная сінь – незямны акіян,
І аблокі плывуць над палямі.

28. Ісьціна

У спрэчках
Ніколі не нараджаецца
Ісьціна.
Толькі нянавісьць.
Ісьціна
          прыходзіць
                    у цішыні.

29 На Грунвальд

У бел-чарвона-белым квеце
Куды імкнуцца пад сьцягамі
Харугвы конныя, баяры
І рыцары стальныя?
-- На Грунвальд, пане.
Устаўшы рана, йшчэ да дня,
Куды сьпяшае латнік пешы,
Што йдзе праз замак Гарадзенскі?
-- На Грунвальд, пане.
Із-пад Воршы і Смаленска,
Із-пад Віцебска і Менска,
Із-пад Вільні і Мсьціслава,
З Магілёва, Ізяслава,

Нібы хмара, нібы лава,
Мкне Пагоня – наша слава,
Мкне, як бура над палямі.
А куды?
-- На Грунвальд, з намі.
Гэй, на Грунвальд,
ўсе, хто вольны!
Гэй, на бітву,
ўсе, хто сьмелы!
Гэй, наперад,
хто жывы!
Можа сёньня – мо ніколі,
Можа, ўсё, а мо нічога.
Альбо пан,
альбо прапаў!
«Па беларускім бітым шляху
Йдуць беларускія сыны...»
На Грунвальд, хлопцы,
Гэй, на Грунвальд!
Зламаем сілу Сатаны!

Лунай, лунай над намі песьня.
О, Багародзіца, пануй!
Наш кожны першы ўваскрэсьне,
О Беларусь, о Беларусь!..

(25.08.1988)

30. Букет

Чэрвеньскі вечар
цямнее ў шыбах.
Ты пайшла.
Застаўся твой букет
І ў цішыні
Твая нябачная
прысутнасьць.

32. На пэроне

Пачуўся гудок за ліпамі.
Дзяўчынка малая
ляльку калыша --
Сьпі, мой сыночак, сьпі.

33. Полацак

Зьвіняць званы
Сьвятой Сафіі,
І піша Слова
ў кельлі сьветлай
Малады манах.

34. Ізноў вясна

З кожным годам -- вясна.
З кожным годам -- губляем свабоду.

1995 г.

35. Лес за сіняй смугой

Калі глядзець з палёў паўднёвых,
На фоне дальніх сініх гор,
парослых лесам,
Ўзвышаецца Суботніцкі касьцёл.
Зірну на дзівосныя горы
ў хвойнай смузе,
І хачу растварыцца
ў тых далягладах.
Цесна сэрцу ў грудзях
і дыханьню ў целе.
За вежамі,
за хвалямі асмужаных лясоў,

За неспазнанымі гарамі,
за белымі воблакамі,
За блакітнымі хмарамі
цёпламу ветру ўсьлед
Мне мроіцца Вільня.
Чую: званы зьвіняць над жытамі.
Бачу шпілі
ў мройве зялёных хвояў.
Плыў бы туды бясконца
да чырвоных муроў.
Ах, каб крыльцы мне мецць!
Мілы шпак, аднясі ёй маю любоў.

1984 г.

36. Віленшчына

На віленскіх горах,
На ўзвышшах Ашмянскіх,
Між палёў, у дарозе
Не сьпяшаю.
Павольна іду.

Прысяду на камень-валун,
Адпачну.
Аблокі ўсплываюць
З-за сіняга лёну,
Маўчу.

Нідзе не спаткаў я такое красы.
На дзесяць кілёмэтраў – жыта з гары
Гайдаецца морам,
Шумяць каласы.

О, мілы прастор дарагой Стараны!
Ня хочацца верыць,
Што некалі ўмру
І болей Цябе ня ўбачу.
Прысяду на камень-валун,
Адпачну.
Бязгучна ад радасьці плачу.

(1981)

37. Там, далёка

Там, за гарызонтам, за гарамі,
За сінімі лясамі –
што там?
Мой горад,
што сьніцца ў снах.

38. У Вільні

У акне касьцёл Ганны
І зсівелы сьвятар:
Успамінае пра Беларусь.

39. Цьвітуць яблыні

Распусьцілася яблыняў бель.
Увайшла ў берагі Вяльля.
Пялёсткі плывуць.

40 Раніцай ля катэдры

Прагучэў у тумане
гадзіньнік на вежы.
Адзінокі мой крок.
Чайка крычыць
над Вяльлёй на сьвітаньні.

41. Віленка

Зьверху відаць:
Як лёгка дзяўчына бяжыць
Па зялёнай траве,
Дзе булькоча рака.
Выгінаецца плынь паміж гор.

42. Ранак на Антокалі

Холадна ўсход ружавее. Мароз.
Абсыпаецца шэрань з галін.
Патухаюць лятарні.
Уздымаецца сонца – малінавы шар,
Асьвятляе сьнягі на дамах.
Лунае туман над Вяльлёй.
Вось каменныя львы сьцерагуць уваход.
Прыпыняюся.
Міма іду,
Азіраюся ўсьлед
                    на вакно мастака --
Сергіевіча
            ўжо няма.

(1986)

43. Каўкі

О, Мілая Вільня!
Зь дзяцінства знаёмыя гукі.
Каўкі начуюць на вежах касьцёлаў.
Расталі ў цемры сьпічастыя дахі.
Блішчыць мокры брук. Цішыня.
Стук абцасікаў сьпешны.
Ёкат птушак ня сьціх
                    у мурах Бернардынцаў.
Пэўна, штосьці гавораць праз сон.

44. Тамлюся душой

На Ашмянскім гасьцінцы ўвосень
У памяці маёй бярозы шумяць.
Як цягне мяне туды,
Дзе па сінім бруку
Пад шоргат калёс
Набліжаецца Вільня.

45 . Віленскі брук

Бачу мокры брук праз вакно,
Адпрасаваны падковамі коней
І ступенямі продкаў.
Бачу чырвоныя камяні.
Стагоддзі хлістаў па іх дождж
І бег струмень
Ад Вострай Брамы аж да Катэдры.
Стагоддзямі цёк струмень людзкі...
Прайду і я гэты шлях, як рытуал,
Памятаючы пра ўсё.

46 Узіраюся ў далячынь

Ізноў шчыміць маё сэрца па Вільні,
Па бедным маім юнацтве.
Сінія горы на гарызонце.

(1986)

47. Факстрот

Загучэў стары факстрот.
Ах, Вільня! Вільня прад вайной!..
Кудысьці «чорна Ядзя»
па вуліцы прайшла.
Ці жыве яна яшчэ?
Дзе-небудзь.

(1987)

48. Фатаграфуе Ян Булгак

На патэфоне
Гучыць вясёлы пасадобль.
Што там у садзе Бернардынскім?
Цырк шапіто? Мадам Фурэ?
Ах, вішні расцьвілі?
О, Божа, колькі жабракоў
На плошчы прад катэдрай...
Якія бледныя ў іх твары.
Як рукі з голаду дрыжаць...
Мая Зямля,
Хоць крываточаць Твае раны,
Ты йшчэ багата Боскім Духам,
Бо моляцца ж, бо моляцца
За ўсіх.

(20.09.1987)

49. Яблыні

Пілуюць яблыні старыя,
Кідаюць гольле ў агонь.
Дзе мае леты маладыя --
Прайшлі, сплылі, зьляцелі ветрам.
Мільгнуў у хмарах белы конь.

Каму цікавы лёс мой бедны,
Карціны памяці, гады?
Ральля пад цьветам палавее
І сьняцца замкі-гарады.

Вось па Завальнай воз грукоча.
У маім мястэчку Вільні звон.
Пілуюць яблыні старыя,
Кідаюць гольле ў агонь.

(1986)

50. Над палямі

Шчымліва так
гучыць самотны звон.
Віленскія горы,
віленскія вежы,
віленскі брук...
Далёка-далёка за небаспадам.

51. * * *

Імкнуся ў край бацькоўскі.
Кепска мне.
У гэтым горадзе халодным
Так томіцца душа.
Кірую на поўнач свае ўяўленьні.
І калі толькі падумаю пра цябе,
О, Вільня,
Пра горы Твае, парослыя соснамі,
Плынь Вяльлі ў праменьнях заходняга сонца --
Лягчэе на сэрцы,
Быццам падыхаў паветрам Тваім.

1984 г.

52. Запаветнае

О, Вільня, як жывіш Ты маё сэрца!
У час спатканьня іду на пляц.
Вось мур,
Дзе апошні позірк Каліноўскага.
Доўга гляджу,
Каб панесьці з сабой у душы.

(1986)

53. Прадвызначэньне

Пра што б ні падумаў –
Усё пачынаецца з Бога
І ў Богу зачыняецца.
Калі б прышоў Бог
І паклікаў Цябе:
Йдзі за мной!
Ты б пайшоў?..
Толькі той, хто паверыў–
Пойдзе.
І таму
Не пакліча Гасподзь наўпрост,
Калі дадзена ўсім
Дарога.

(2003)

54. Вандроўка вясной

Няма больш прыемнасьці,
Як пасьля павонькі – вялікай вады
(Як Гаўя ў берагі ўзялася) –
Уздоўж ракі пахадзіць.
Ціна на вольхах,
Намыты пясок,
Новы вір,

Перамены.
Шчупакі ў сенажаці плюскаюць.
Як падсохне крыху,
Прыду і злаўлю.

(2003)

55. На Браслаўшчыне

Ціхі дзень. І раптам як зашуміць вецер
У соснах на востраве
між азёр.
Жывы ты, ці што, вятрыска?

(2002)

56 Летні дзень над Гаўёй

У цішыні і шапаценьні вольхаў
Ветрык данёс
праз бульбянае поле з касьцёлу
Далёкіх арганаў гуд
і малітоўны сьпеў.

(2002)

57. Глухая пара

Бульбу скапалі.
Над апусьцелым полем
Месячка сьвеціць.

(2002)

58. Перад сьвітаньнем

Выйду на двор.
Яшчэ цёмна.
Залівіста певень пяе ў хляве.

(1995)

59. Зімовы дом

Старая веранда
скрыпіць.
Праз шчыліны
сыпецца
сьнежны пыл.
Завіруха.

(2002)

60 Мінулы час

Вечар. Зіма.
Мой дом дарагі,
прыадчынена печ.
Вершы чытаем пры бляску агню.
Пакрываецца попелам жар.

61. Далёкая, любімая

Калі ляціш над акіянам у самалёце і назіраеш з гары мяжу дня і ночы, адчуваеш раптам відочна і востра (да мурашак па скуры), што жывеш на шары, у пустоце. Што ён цесны і бязвыходны. І непрытульна робіцца душы, якая не разумее, навошта і чаму гэты шар існуе ў бязьмежным прасторы вечнасьці. І тады я сабе напісаў:

Божа, зьлітуйся.
Мне жудасна над пустатой.
Апусьці мяне на цёплую маю зямлю,
Дзе расьце трава
І белыя воблакі ў Беларусі.
Мне нічога ў жыцьці ня трэба.

(2002)

62. У Шадзюнах гляджу ў бок Суботнікаў

Тут наш верас і мох,
І сцукрованы сьнег на дарозе.
Тут вярхоўе Гаўі.
Беларусь.
Сакавік.
Уздоўж лесу іду ў трывозе.
Не было тут спрадвеку мяжы.
Там, за лесам, касьцёл наш прыгожы,
Там, за лесам, мой дом,
За нябачнай жалезнай заслонай.
Не было тут ніколі мяжы.
Чую звон з-за хваёвых вяршынь.
Далятае мэлёдыя ветру.
Я ўжо тут, і ня тут.
Засталося два крокі.
Можа, вечна туды не вярнуся.
Можа, ноччу ў цішы – шэры воўк –
Перайду праз “мяжу”
І да родных дзьвярэй прытулюся.

(2003)

63. * * *

Дзень Задушны.
Паволі, нямогла
мама мая ідзе
На магілу бабулі.

64. Далёкая-далёкая

Каля возера вазок.
Гнеды конік скача.
Дзяцюк ножкай не калыша –
Заснуў, небарача.

Гэй, ты конік, мой рахманы!
Гэй, сабачка жвавы!
Давядзі мяне дахаты.
Мурагі, дубравы...

Мая хата пад гарою.
Ганачак сасновы.
Мая жонка маладая.
Прыветныя словы.

(2002)

65. Гэтыя

Калі я казаў пра нішчэньне Айчыны,
Вочы іх былі спакойныя,
Нібы гладзь вады.

(2004)

67. Дождж на эвеню “Z”

Крапае дожджык
                    па чужым вакне.
Пагаварыць бы з даждджом.
Але й ён чужы.

(2001 г. Нью-Ёрк)

68. Хварэю на чужыне

Пакуль гатуюць лякарства,
Складаю верш,
Як калісьці сьпявалі
Мы песьні свае.
Толькі штось не пяецца мне ўжо
Без Беларусі.
Кашляю, як сухотнік.

(2001 г. Варшава)

69. Дрэнныя весткі

Ты маркотна спытала мяне:
-- Як забяруць Бацькаўшчыну,
У нас з табой
Ці застанецца каханьне?
-- Ня плач, каханая, ня плач.
Усё застанецца.
Толькі ня будзе шчацься.
Бо няма шчасьця
Без Беларусі.

(2003)

70. Зімовая нядзеля

Марозік на ліпах асеў.
Белыя галіны.
Зь вежы касьцельнай
плыве перазвон.
Імша.
А Бацькаўшчына далёка.

(2003 г. З цыклу “Перазвон”)

71. Чакаю аўтобуса

Калі я драмаў на прыстанку,
Хтось даткнуўся маёй рукі.
Сабачка бяздомны
ў вочы глядзіць.

(2000)

72. * * *

Жабрак папрасіў на Брадвэі.
«Нават ў яго -- вольная бацькаўшчына», --
Падумаў я.

(1999)

73. * * *

Бягуць гады.
Так хутка.
І, як раней,
пакутуе
наш народ.

(2003)

74. За акіянам

Чайкі белыя крычаць,
Нібы плачуць хвалі,
Адлятаюць ветры ў далі.
Толькі ветры ў чужыне
Зусім ня радуюць мяне.

Як белая чайка,
Ня буду я плакаць.
Зброю сваю – нарыхтую.
Над салёнымі водамі памалюся.
Веру, Божа, у нябёсах анёлы Твае
Над змагарнай маёй Беларусяй.

(2003)

75. Гучаньне анёльскага голасу

(*песьнявы варыянт*)

У цішы над Зямлёй, у эфіры начным
Голас чысты гучыць – так пяе херувім:
-- Авэ, Марыя, грацыя плена...

На Радзіме маёй ён, як сонца прамень,
Белы цьвет веснавы і крыніцы струмень:
-- Авэ, Марыя, грацыя плена...

Беражы, сьцеражы нас у чорнай бядзе.
Я далёка, далёка ў лясной старане:
-- Авэ, Марыя, грацыя плена...

Там, дзе сосны шумяць, там, дзе хмары бягуць,
Хай гучыць над Зямлёй, над краінай маёй:
-- Авэ, Марыя, грацыя плена...
-- Авэ, Марыя, грацыя плена...

Coda:

– Авэ, Марыя...

76. Дарога сьмерці

Праз Курапаты, дзе ляжыць расстраляны народ, нашчадкі адных праклалі шырокую дарогу нашчадкам другіх. Тады я   напісаў:

Не забывайцеся,
Вы едзеце па магілах,
Дарогай,
    якую зрабіў
        забойца.

(2002)

77. Нарбут

Калісьці Нарбут, лекар браслаўскі, стоячы на гары Замковай і пазіраючы ў далячынь, гэтак мовіў: "А прыгажэйшага месца ў Эўропе ня бачыў". Пра яго ведаючы, я напісаў:

Усё, што зрабіў,
Стварыў, захаваў, аднавіў –
Затопчуць, зьнявечаць, забудуць.
Спаганяць імя.
І толькі Бог адзін
        будзе ведаць пра ўсё.

(2002)

78. Анёл каменны

Зімой на Росах* пуста, сьнежна.
Анёл з адбітай галавой
І абламанымі крыламі
У марознай золкай цішыні,
Калі прамень на вежы меркне,
Усё мкнецца, мкнецца ўзьляцець
Над сьветавідам душ памерлых.

Далёкі шлях перада мной.
Распрасьціраецца дарога,
І пералескі, і палі.
Мая зямля -- мая трывога.
І перасьледуе мяне,
Як сон халодны, як сувой,
Як вобраз краю зрабаваны,
Анёл з адбітай галавой
І абламанымі крыламі.

Ужо ападае цьвет вясеньні,
Ужо жаўціцца клёна ліст.
Над акіянам і зямлёй
Вандроўнік я ў самалёце.
Над ноччу чорнай мімалётнай,
Над скамянелым кантынентам,
Чужым, як месячны ляндшафт,
Над пустазельлем і званамі,
Як сьпеў няродны прада мной.
Як край забраны, пахаваны,
Анёл з адбітай галавой
І абламанымі крыламі
Ляціць, ляціць, таварыш мой.

----

* Старажытныя каталіцкія могілкі ў Вільні

79. З табой

Зацьвітуць бела-белыя вішні,
І мы пойдзем з табой
                    паміж дрэў
Вечарам у цішыні,
                    любімая.

(1997)

80. Жонцы пішу

Ты церпіш, мілая,
Найлепшая мая,
Бяз скаргаў і сумненьняў,
І працу нізкую,
І ўсе пакуты,
І беднае жыцьцё,
І ўсё чужое,
Бо ўсё -- для Беларусі.

(2002 г., Варшава)

81. Ліхалецьце

Калі ў бездухоўнасьці
Зьявіцца духоўны лідар –
Яго заб'юць.
Бо ня праўды жадаюць,
а пахвальбы.
І дармовага хлеба.

(2003)

82. Крот

Як паказаць табе хараство,
Калі ты ня бачыш,
І не разумееш,
Навошта яно патрэбнае?

(2001)

83. ## Капаю Курапацкі дол

Праз бярозавы шум
У магіле расстрэльнай
Пачуў я, як птушкі пяюць.
Зірнуў у гару:
Як добра жывым.

(2002)

84 ## Усьмешка Джаконды

Людзі, што пакланяліся зорам,
Былі бязьлітаснымі.
Зьледзянела
ўсьміхаецца
Сфінкс.

(2002)

85. * * *

Вакол жахлівы чорны Космас,
А на Зямлі – такое хараство.

86. * * *

Вестка прышла:
Мой сябра ўжо не жыве.
Як я сьпяшаю.

(2002)

87. Творцы

Нават малы творца
Можа стаць геніям для сьвету
У вялікага народа.
І нават геній сьвету
Будзе нікім
 у народа слабога.
Бо вялікімі не нараджаюцца.
Вялікімі робяцца,
Калі народ хоча вялікіх.

88 Нараджэньне Хрыстова

Сёньня Раства.
Цішыня.
І адзінокі сьнег.

(2001)

89. * * *

Запалілася зорка ў цемнаце.
Не азірайся, бо страціш.

91. Голас

Абляцела пад ветрам
 асеньняе лісьце:
“Сьпяшайся!” –
 шапнула ў прастор.
Азірнуўся: бяроза шуміць.

(2002)

92. * * *

Найлепей, калі чыста, сьветла і прыгожа.
Гэтага трэба трымацца,
Каб палепшыць душу.

93. * * *

Жыцьцё можна аддаць за другі свая.
Але ні завошта няможна аддаць душу,
Акрамя любові.

(2002)

94. * * *

Таямніцу – трымай.
Не ўтрымаеш – спустошыш душу.

(2000)

95. * * *

Боскі Дух разьліты ў прыродзе
І сьведчыцца праз красу.

(2004)

96. * * *

І ўспомніў я словы сябра:
Калі хто жонцы здраджвае,
Той і Радзіме здрадзіць.

(2003)

97. * * *

Калі хочаш пазнаць чалавека,
Паглядзі на ягоных дзяцей
І шмат зразумееш.

(2004)

98. * * *

Літасьць – праява велічнага духа.
Яна дае шанс вечнасьці.
Але ня можа быць міласэрдзя
Без справядлівасьці.
Інакш яно прывяло б
Да апраўданьня зла.

(2004)

99. * * *

Сын Божы прышоў да тых,
Хто верыў і чакаў.
Які сэнс быў прыходзіць да іншых?

(2004)

100. * * *

Дрэннаму ўсюды дрэнна.
І нават пазнаньне дабра
Можа стаць горам
Для кепскага чалавека.

(2004)

101. * * *

Воблік рэгрэсу – страта
Боскага ў чалавеку.

(2004)

102. * * *

Зайздрасьць і здрада – гэта тое,
Што ўсьцяж перасьледуе лепшых.

(2004)

103. * * *

Ці здаралася вам
Выдзірацца зь вячэрняга бору,
Калі месяц мігціць між ствалоў?

(2004)

104. * * *

Ці бачылі вы,
Як студзеньскай ноччу
Поўня над Вільняй сьвеціць?

(2004)

105. Фотаапарат

І ты па сьвеце блукаеш,
Нязьменны сябра,
У кішэні маёй.

(2002)

106. * * *

Ноччу, калі адчыніў балкон,
Месячнае сьвятло
Дарожкай убегла ў пакой.

107. * * *

Дарога праз выган
                    спадае за небаспад.
За небаспадам
                    сабачка брэша,
Нібы зьвініць асеньні бом.

108. Падае сьнег

Разьвіднела.
Ціха кружацца сьняжынкі.
І ўспомніў я вішняў цьвіценьне.

1995 г.

109. Восень залатая

Узьляцела сарока
На жоўты клён.
І пасыпаўся лістапад.

2004 г.

110. Хлеб

Хлебчык упаў мне з рукі.
Пакаціўся пад стол.
-- Падымі й пацалуй, --
Сказала бабуля, --
Дар Божы.

2002 г.

111. Імгненьне з жыцьця ліса

У сьвятле фар
З цемнаты ў цемнату,
як страла,
Прамільгнуў праз дарогу ліс.
Так і стаіць уваччу,
Калі ўспомню далёкі час.

1995 г.

112. Восень над палямі

Колькі разоў давялося мне чуць,
Як восеньскім змрокам
У небе
Крычыць адзінокая гусь.
Вось і цяпер
голас яе
вецер даносіць.

1995 г.

113. Рака Дэлавэр

Па старой праіндзейскай рацэ,
Між лясістых гор,
На фарбованых лодках
Плывуць з рогатам бледнатварыя,
Кока-колу п’юць.

2003 г., Канэктыкут

114. Раніцай за сталом

– Надта люблю глядзець
на касьцёл, --
Радасна сказала маці.
Серабрыстая вежа ў вакне.

1987 г.

115. На прыёме

Якія халодныя вочы
ў гэтага бюракрата.
І рука, нібы рыба.
А распытвае пра здароўе.

1988 г.

116. Сквер

Вунь бачыш на лаўцы
Уедліва “Праўду” чытае дзядок.
Замухрышка.
За Сталінам колькі зглуміў людзей.

1987 г.

117. Прывід Рэйтана

(Прыпавесьць)

Аднойчы восеньню, калі было сыра і нудна,
І бясконца ішоў дождж,
Усе сказалі:
-- Пойдзем тапіцца, -- і накіраваліся да рэчкі.
-- Спынецеся! – сказаў Адзін
і стаў у дзьвярах.
-- Хіба ня міла вам жыць?
-- Надакучыла, -- адказалі ўсе, --
Пойдзем разам.
-- Жыцьцё – гэта дар, а ня наша ўласнасьць, --
запярэчыў Адзін,
--Не баіцеся Бога.
-- Не вучы нас, як жыць! – закрычалі яму, --
Прэч з дарогі!
Але Адзін лёг упоперак на парозе.
-- Ідзеце праз маё сэрца, якое баліць за вас.
Гэта моцна раззлавала ўсіх.
-- Ён плюе супраць ветру! –
закрычалі вакол.
-- Ён супроцьставіў сябе ўсім.
-- Гэта вораг усіх, -- сказаў нехта.
-- Хто адданы народу, той ідзе зь ім у воду!
-- Пакараць яго! – залямантавалі наўкола.
-- Сьмерць таму, хто стаіць на нашым шляху!
-- Утапіць! – прысудзілі суддзі.
Аднаго схапілі і кінулі ў вір.
І не ўсплыло яго цела...
А была восень.
Бясконца ішоў дождж.
І было гэтак сыра і нудна,
Што ўсе разышліся,
упэўненыя,
Што цяпер іх жыцьцё
палепшыцца.

1984 г.

118. Прыцемак халоднай восені

Запаліліся зоркі ў небе,
І холад павеяў зь цёмных палёў.
За сьпіною агні і цяпло пад страхой.
Тварам да ветру стаю.
Пах бульбянішча, мерзлай зямлі адчуваю.
Пошум крыльляў вышэй верхавін –
Шэрыя гусі лятуць.

1984 г.

119. Рабства

-- Чаму ў вас такія распусныя дзеці растуць?
-- Мы вучым свабодзе, --
Прамовіў мне з гонарам раб.

1988 г.

120. Цёплая ноч

Калісьці даўно, у апошнюю ноч жніўня, я прышоў на бераг Дрывят. Вецер з гаркавым дымам прынёс з палёў подых восені, і такая журба наплыла на мяне. Шкода, што канчаецца лета, што так хутка праносіцца час... Можа там, на другім канцы Сьвету, за мільярдамі зор, такі ж, як і я, на беразе возера. Ці спаткаемся мы калі з табой? І тады напісаў я сабе:

Нябачныя хвалі шумяць,
І конікі ў палыне.
А як там?
Над магілай
                забітага сябра.

1987 г.

121. Хіба ня бачыце?

Вы ўсё пра каханьне
Складаеце радкі.
Жадаеце, каб вас кахалі.
А хіба ня бачыце,
Як высахла без любові
Наша Зямля?

1987 г.

122. Гама

Дзесьці ў Маскве
Рэпеціруе гамы
Вова-вундэркінд.
А ў Хвойніках з дрэў
Абсыпаецца гама-дождж
На гора маёй зямлі.

1987 г.

123. Крык

Пачуўся крык у зьсечаным лесе.
Я азірнуўся –
Прада мной доўгая вуліца:
Пад сонцам сьпякотным
Плойма народу плыве.
“Стойце! – пачуўся ізноў гучны крык, --
Куды йдзяцё?!”
Але ніхто не спыніўся.
Толькі вецер гарачы павеяў зь бялёсых нябёс,
І ледзь чутна зямля затрымцела.

1983 г.

124. Іду пехатой

Не сьпяшаю дамоў.
Яшчэ сонца высока –
пагодныя дні.
Разглядаю наўкол
далягляды Твае і лугі.
Доўга стаю пад сасной.
Уецца стужка Гаўі,
Палошча на дне вадзяную траву.
Усё відаць з вышыні.
Пыл курыць на дарозе.
Далёка за купамі дрэў
Чую трактара стрэкат.
Прывык да яго,
Нібы даўняга сябра сустрэў.
Гуляюць вятры на гары –
Песьні коніка ў шэлесьце траў.
Іду цераз поле, каменьні, імхі,
баразной.
Ах, як шкода,
што ўсё праміне –
Сьмерць разлучыцць з Табой.

1985 г.

125. Сьвятло любові

Як добра сузіраць
Ціхую Тваю красу;
Твой погляд,
поўны пяшчоты і ласкі.
Быццам срэбныя промні
ў майскую ноч
Плывуць з-за празрыстых хмар.

1985 г.

126. Абавязак і воля

Ёсьць дачыненьні асабістыя, за якія сам адказнасьць нясеш і волю гартуеш. Але ёсьць – грамадзкія, дзе абставіны вышэйшыя за волю тваю і адказнасьць твая застаецца. Гэтак думаючы, я напісаў:

Ці можаш падставіць шчаку левую,
Калі ў правую б'юць?
Дзеля Бога – магу,
Каб учынкам сябе не панізіць.
Але калі забіваюць народ –
Без ваганьня страляцьму.

2003 г.

127. Акупацыя

-- Вы хто? – спытаў ахоўнік.
-- Ісус Хрыстос.
-- А пачэму разгаварываеце па-беларускі?

2002 г.

128. * * *

Цэлую ноч,
пакуль вершы пішу,
Травеньскі салавей
несьціхана пяе.

2004 г.

129. Час

Вершы пішу.
Пройдзе вельмі шмат часу,
Калі іх прачытаюць.

2006 г.

130 Боскасьць

Хараство Зямлі,
З чым цябе параўнаць?
А ні з чым,
Бо нават самае багатае ўяўленьне
Не сягае вышэй
за зямную красу.

(2007)

131. Страказа

У плыні Гаўі
зьвіваецца пасма травы.
Фіялетавая страказа
Калышацца разам з травой.

(2012)

132. Вакно

Бывае стане вельмі кепска,
І думкі апануюць
Непатрэбныя, цяжкія,
І патрабуюць адказаць
Там, дзе няма адказу.
Гляну ў вакно –
Акіян відаць
Без канца і краю,
Вялікі, як сьвет.
Губляюцца хвалі ў бязьмежжы.

(2013)

133. Вечарэе

(З цыклу "Жоўтыя воблакі")

Канчаецца дзень,
І лета канчаецца.
І жоўтыя воблакі над вадой.
Як шкода,
Але што зробіш.

(2012)

134. Рама

Хмара сплыла
І выглянуў Месяц.
Адбітак ад рамы вакна
На стале
Павольна спаўзае на край.

(2012)

135. Месяц у вакне

Месяц, Месячка,
Ты наш прыгожы,
Сто гадоў цябе ня бачыў
У сваім вакне.
Ізноў ты сьвеціш мне
Праз белыя фіранкі.
І ўспамінаю я Айчыны дом,
Калі над вішнямі даўно-даўно
Блішчэла ўсім твая краса.
Недзе там, за Гаўёй,
За сінім лесам і небаспадам,
Далёка-далёка,
Дзе нас не было,
Дзе толькі звон касьцельны
Зьвініць
над вячэрнім
полем.

(2012)

136. Крылы

-- Будзьце, як птушкі нябесныя, --
Сказаў Гасподзь.
І падумаў я:
Вольны той, хто лятае.
І Анёл – вольны.

(2012)

137. Ікар

Хлопчык пайшоў да сонца.
Ішоў-ішоў,
А яно ўсё далёка.
І тады думае:
Эх, быў бы я птушкай!

(2013)

138. Лёт

Калі я ляжаў і глядзеў у неба,
Прасьвісталі ў паветры імкліва
Дзікія гусі.

2013 г.

139. Ноч пасьля дажджу

Гром прагрымеў уначы.
Калі я выйшаў на двор,
Пахла мокрай травой,
І далёка гудзеў матор.

(2012)

140. Аб мудрасьці чытаньня

Той, хто піша, -- тварэц.
Але хто чытае – таксама творца,
Пражывае ў сабе
Ілюзорны сьвет,
Які робіцца часткай
Яго душы.

(2008)

141. Станцыя

Седзячы на пэроне, бачу,
Як імчыцца цягнік цераз ноч.
Людзі ў вокнах, сьвятло.
Прамільгнуў – і вярнулася цемра ізноў.
Конікі шалясьцяць.

(2013)

142. Даўно было

Ноччу шэлест мяне разбудзіў.
Мама шые пры лямпе
Мой дзіравы заношаны плашч.

(2013)

143. Ноччу прачнуўся

За сьцяной панэльнага дома
Ноччу глыбокай чую
Адзінокай жанчыны плач.

(2013)

144. Прагматызм

Яны сталі поўзаць,
Думаючы, што потым
Будуць лятаць.

2000 г.

145. Сонца

Таму, хто чакае,
Што загляне сонца
У яго ваконца,
Сонца не загляне ніколі.
Сонца сьвеціць таму,
Хто да яго імкнецца.

(2013)

146. * * *

Чалавек не адзінокі,
Бо ёсьць Бог.

(2011)

147. * * *

Сям’я – гэта
Маленькая царква.

148. Жыцьцё

Сэнс жыцьця ёсьць у самым жыцьці,
Бо жыць добра.
І таму -- чалавеку хацелася б жыць вечна.
У імкненьні да вечнасьці ёсьць найвышэйшы сэнс існаваньня.
Але гэты сэнс недасягальны бяз Бога,
Бо толькі Бог – вечны.

149. Соль чужыны

На чужыне,
Калі ляціць жыцьцё,
Галоўнае не азірацца:
Толькі наперад.
І коней гнаць.
Гнаць, пакуль бягуць,
Каб не сканаць у снах –
У днях, што прамінулі.

(2012)

150 Сьпеў

Чым далей жыву,
Тым больш мне гучыць
Маладосьці сьпеў.
І міжволі
Сьпяшаюся я.

(2006)

151. Мудрасьць

Пачытаўшы кітайцаў,
Зразумеў мудрасьць:
Добра, калі жонка добрая.
Але калі жонка дрэнная,
То тады дрэнна.

152. Нараджэньне і сьмерць

Сьмерць і нараджэньне – галоўныя падзеі жыцьця.
Нарадзіўшыся, мы ня ведаем, што нас чакае.
Што будзе пасьля сьмерці – мы нічога ня ведаем.

153. Хваля

Хваля ёсьць форма
І формула хараства

154. Вера і сьмерць

Ні любоў, ні каханьне,
Ні нянавісьць, ні злосьць –
Нішто не пераможа сьмерці,
Толькі Вера:
Калі йдуць на сьмерць,
І ўпэўненыя, што не памруць.

(2012)

155. Жыцьцё чалавека

Жыцьцё чалавека
Адрозьніваецца ад усялякага іншага жыцьця ў прыродзе тым,
Што чалавек
Здольны ахвяравацца ім
Дзеля існаваньня іншага чалавека
І нават дзеля ідэі чалавечага існаваньня людзей.

156. Жанчына

Хораша чуць жаночыя галасы.
Бо гэта цуд -- жаночае стварэньне!
Кожны чалавек нарадзіўся з жанчыны.
Шануйма яе, бо толькі яна
Можа быць маці нашага роду.

(2012)

157. Бясстрашнасьць

Ухваляючы бясстрашша і сьмеласьць,
Ня кажуць пра Бога.
Але тут, як са свабодай,
Якой ў прыродзе няма.
Чалавек бяз страху,
Які нічога не баіцца, --
Дрэнны чалавек.

(2013)

158. Парадак

Сьвет пабудаваны ў парадку,
Які вечны.
Успрыняцьце парадку сьвету ёсьць свабода.

159. Сутнасьць

Зло правіць гэтым сьветам
Але сутнасьць змаганьня
Не за гэты сьвет, а за той.

(2013)

160. Краса

Дрэва пад сьнегам
І дрэва ў квецені
Аднолькава прыгожае.
Можа таму,
Што белы ўбор.
Бо калі б сьнег быў чорны,
Жыць было б невыносна.
Але найцяжэй –
Калі б чорнае неба.
Бог стварыў Зямлю
Па законах красы,
І таму жыць хораша.

(2013)

161. * * *

Млын стаіць. Вада шуміць.
І Месяц над вадой.
І галасы ў памяці маёй.
І летня ноч над галавой –
Айчына.

(*2004*)

162. * * *

Ужо сонца заходзіць,
І слабее сэрца.
А свабоды няма.

(*2002*)

163. Некалі даўно

У вачах стаяць людзі,
Што весела танцавалі.
І той час быў, як вечнасьць.
З гараччу заўважаю,
Як непрыкметна замкнуўся
Іх круг жыцьця.

(*1985*)

164 Сьветлы касьцёл

Сьвятая імша
і сонечны дзень.
Прасьвятлі нашы душы, Госпадзе!
І гімн Беларускі гучы!
У сьветлым касьцёле, мілая,
Ты побач
укленчы са мной.

165 Сасна

На фоне нябёсаў сасна адзінока стаіць.
Ледзь чутна ў хвоі вецер шуміць.
Вечнасьць.

166 Ружа

Адцьвіла ружа на сьвітаньні.
І апалі пялёсткі ў цішыні.
Раса.

167 Орша

Пад’язджаем да Оршы.
Чуеце веліч
У ветры на полі?

(*1987*)

168. Ула

Што гэта? Ула?
Звычайная рэчка,
А якая слава.

(*1987*)

169. Раніца

Пасьля начнога дажджу
Вада ў лілеі
Чыстая, нібы раса.

170. * * *

Карабель у тумане,
Як жывая істота,
Цямнее ў начы.

(*2012*)

171. Карабель

Ноччу ў тумане,
Як жывы,
Карабель плыве,
Нібы нейкі сусьвет.
Акіян без канца.
Цішыня.
І халодныя хвалі.

(*2013*)

172. Мсьціслаў

Здаецца, што ня дождж --
Сьцякае кроў з узгоркаў
Уніз па баразьне
Праз тры стагоддзі
І пакідае сьлед.

(1987)

173. Старыя сябры

Ізноў я ўбачыў
Вашыя аблічча.
Узіраюся моўчкі.
Як даўней -- галасы.
Шукаю сваю маладосьць.

(2009)

174. У ханскім палацы заходжу ў пакой фантанаў

(*З цыклу* "*Крым*")

Толькі жорсткі,
чульлівы ўсход
Мог прыдумаць
сьлязы фантан.
Задуменна гляджу
на крывы ятаган,
Ручка зашмальцавана.

(1992 г., Бахчысарай)

175. Ялта

Сьпякота. Адчыненыя дзьверы.
Бадзяюцца расейцы
па магазінах,
Усім незадаволеныя.

(1992)

176. Маўзалей Джаныке Ханум, 1437 год

Разрабаваны расейцамі.
За плату
аглядаюць нашчадкі
Брыдоту продкаў.

(1992 г., Бахчысарай)

177. На магіле Багдановіча

Пад дрэвамі,
дзе цень халодных
надмагільляў,
Каток ласкавы падышоў
І замурлыкаў ля нагі.

(1992 г., Ялта)

178. Крым

З высокай гары –
мора за небакрай.
Тыя, што застануцца жыць,
Убачаць тое самае.

179. ## Гурзуф

У татарскай саклі
П'яны Іван.
Ніводнага татарына.

(З цыклу «Шлях у Вялікае Княства»)

180. ## Ці былі вы?

Ці прачыналіся вы калі-небудзь на золку
У вясновым гаі,
Дзе голасна птушкі пяюць?
О, гэта рай!
А ў траўні ці былі вы калі-небудзь
Над возерам і лазой,
Дзе салоўка пяе
І захмараны месяц сьвеціць?
О, гэта дзіва!
Ці былі вы ў вішневай Беларусі,
Дзе ў нябёсах Бог жыве
І ночы салаўіныя,
І шастакрылы Серафім,
Як над палямі звон,
Асьцерагае нас...

2002 г.

181. Княства

-- Рушайма, йдзем, -- прамовіў князь. --
Сьпяшайма дадому,
у нашае Княства,
Прыўкраснае, нібы бор,
І сьветлае, нібы лета,
Калі над Нараччу
белы ляціць бацян.
Там чакае нас Бог.
Там гарцуюць крылатыя коні...
Йдзем
Па гарах і далах,
Нібы лава,
З Крыжам і косамі,
І пратубэранцам Сонца.
Йдзем
Цугам, нібы Птушыны Шлях,
Калі зьнікае Месяц.
Абкружаем Зямлю –
Йдзем
Бясконца
У наша Княства.

2004 г.

182. Хмары

Па дарозе з Ломжы да Аўгустова ўсе краявіды выклікаюць давер, быццам даўно тут быў і ўсё знаёма, і нават таямніцы, што месьцяцца ў душы. А навокал вёскі: Папова ды Дабрыялава, Муравы ды Горкі, Буды, Гута, Прытулава ды Залесьсе, Кучыны ды Міхны, Дзягілі, Гнатава, Шчучын, Грады ды Бочкі...

Усё, што засталося ад беларусаў, якія жылі тут яшчэ сто гадоў таму – гэта назовы вёсак ды рэчка Нарва, што коціцца ў Буг, ды зямля… знаёмыя краявіды, да болю знаёмыя далі. Калі гляджу на іх, як зьмяняюцца плывуць прад вачыма, расьцякаюцца фарбамі ды палямі, дрэвамі на пагорках, сьнягамі й травамі ды зялёнай руньню, жаўцізной і жытамі ды сьвежай ральлёй пад мокрым шэрым цёплым небам – усё гэта запаланяе мой зрокавы сьвет і зьмешваецца, як мара, як палітра, як вадаспад, і напаўняецца музыкай слых.

Гэтак гучыць зямля... Пэўна, яна ўзгадала мяне, пазнала... Я твой, зямля, твой. Я чую цябе...

Хацеў пагаварыць зь людзьмі, што тутака засталіся, з былымі беларусамі. Такія падобныя ў іх абліччы. Але лепей не гаварыць...

Гэтак думаў я па дарозе з Ломжы да Аўгустава, едучы ў Вільню. І тады я сабе напісаў:

183. Калі страцілі Княства,
Цемры чарод увайшлі на зямлю.
Тупат іх капытоў,
Нібы гул ад грымотных хмар.
Як лавіна вады, клубам пыл!
Як пад ветрам пажар
Па верхавінах дрэў,
Па галовах над намі шуміць
Без канца, несьціхана
Па нашым Княстве.
Між стаптаных палёў,
Сярод дымных кастрышч
Мы чакаем сваёй пары.
Яна прыйдзе, як звон.
Яна будзе, як вецер з высокіх нябёс.
Яна стане, як полымя душ,
І як сэрца агонь,
Калі вернецца наша Княства.

2004 г.

184. Вечны вобраз

За жыцьцё я шмат паезьдзіў
па Беларусі.
І цяпер яна ўся ў маім сэрцы.
Стаіць у вачах і ў душы са мной.
Плыву і плыву да яе
па бясконцым моры.
Але калі падумаю
пра шчасьце Тваё,
О, Бацькаўшчына,
То лепш бы я тут загінуў,
Чым убачыў Тваю няволю.

2002 г., Варшава

(З цыклу «Дарога»)

185. * * *

Твая ахвярнасьць --
                        дар Божы,
Апора мая. Маці.
Які ж пакутлівы твой лёс!

(2001)

186.. * * *

Там, дзе жыве памяць,
Там ёсьць будучыня.

2004 г.

187 Імя

Уражвае велізарнасьць хлусьні.
Як сьцёк атрутны,
Як мёртвая рака,
Яна падзяліла маё імя папалам:
Для сьвету –
                        і для сяброў.
Але нават калі б хлусьня
Перамагла апошняга сябра,
Застаецца Бог,
Які непераможны.

2002 г.

(З цыклу «Вечныя каштоўнасьці»)

188. Бог

Як добра, што ёсьць Бог.
І ў найсамотнейшай трывозе
ты не адзін –
Жыве Надзея.

* * *

Як добра ў Бога верыць.
Тады і здрада не заб’е,
І найагіднейшы паклёп
душы ня зломіць,
Бо справядлівасьць ёсьць.

* * *

Як добра, што ёсьць Бог,
Бо вечнасьць.

2003 г. (З цыклу “Бог”)

(З цыклу «Месяц»)

189. * * *

Ці назіралі вы ўраньні
На сінім небе
Вясновы месяц?

190. Адцьвітаюць сады

Пад Месяцам
у ценю дрэў
Усьцілаюць пялёсткі траву.
Майская ноч.

2004 г.

(З цыклу «Радыяцыя»)

191. Паўдзённы вецер

Бэзавы пах нагадаў мне,
Што май на двары прамінае.
У суседняй кватэры
хлопчык хворы
Адзін
За зачыненым пыльным вакном.

1987 г.

192. Пыл

Як павольна спадае
пыл у паветры,
Нібы жоўты туман,
Сьвеціцца над людзьмі.

1987 г.

(З цыклу «Айчына»)

193. Ізноў вясна

З кожным годам – вясна.
З кожным годам – губляем свабоду.

1995

194.. Прамоўцы

Гэй вы, плакальшчыкі
Аб лёсе ўсёй плянэты!
Ўжо Беларусь зьнікае.

(1987)

195. Тыя

Тыя, што прымушаюць народ
Слухаць хлусьню, --
Вучаць яго
хлусіць.

(1987)

196. Найдаражэйшая Айчына

Атрымаў вестку зь мясьцін юнацтва, што ўсё марнуецца ды пусьцее, што вымерлі землякі ці зьехалі прэч. Што ў мястэчку чужыя людзі, норавы і гаворка. Што разбураюцца ходнікі, брук, масты і дамы. Што зсечаны сад... Інічога няма сьвятога. І тады я напісаў:

Як быццам замянілі кроў.
Як быццам сон кашмарны:
Бацькаўшчына – якой няма.

Найлюбейшая Радзіма,
Мы вернем Цябе!
Мы адродзім Цябе зноў.
Мы адбудуем Цябе навечна!

2002 г.

Кнігі, выдадзеныя Зянонам Пазьняком за мяжой

1. Зянон Пазьняк. Камунізм як форма рускага імпэрыялізму. – Нью-Ёрк, «Беларускае Выдавецкае таварыства ў Амэрыцы» (БВТА), 2000 г.

2. Зянон Пазьняк. Новае стагоддзе. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2002 г.

3. Зянон Пазьняк. Гутаркі з Антонам Шукелойцем. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2003 г

4. Зянон. Вялікае Княства. -- Нью-Ёрк, «Беларускае Выдавецкае таварыства ў Амэрыцы» (БВТА), 2005 г.

5. Зянон. Вялікае Княства (2-е выданьне). -- Варшава, «Беларускія Ведамасьці», 2005 г.

6. Зянон. Беларуска-Расейская вайна. Belarus is easten outpost. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2005 г.

7. Зянон Пазьняк. Прамаскоўскі рэжым альбо як адбываецца разбурэньне Беларусі. -- Нью- Ёрк, «Беларускае Выдавецкае таварыства ў Амэрыцы», 2005 г.

8. Зянон Пазьняк. Прамаскоўскі рэжым альбо як адбываецца разбурэньне Беларусі (2-е выданьне). -- Варшава, «Беларускія Ведамасьці», 2005 г.

9. Сяргей Навумчык. Сем гадоў Адраджэньня альбо фрагмэнты найноўшай беларускай гісторыі (1988 – 1995). -- Варшава, 2006 г.

10. Галіна Пазьняк. Беларусь у сэрцы. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2007 г.

11. Зянон Пазьняк. Нацыянальныя каштоўнасьці. -- Варшава, 2007 г. (Містыфікацыя. Выдадзена ў Беларусі, 1/16 д.а., 60 с.).

12. Зянон. Дарога. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2007 г.

13. Зянон Пазьняк. Развагі. Канцэпцыя новага Беларускага Адраджэньня, кн 1, артыкулы і матэр'ялы (1990 —III.1996). -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2007 г.

14. Парсіваль (2-е выданьне). -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2009 г.

15. Зянон Пазьняк. Нацыянальныя каштоўнасьці. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2009 г. (1/32 д.а., 192 с.)

16. Зянон Пазьняк. Цяжкі час. Канцэпцыя новага Беларускага Адраджэньня, кн 2, артыкулы і матэр'ялы (IV.1996—2002). -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2010 г.

17. Зянон Пазьняк. Цяжкі час. Працяг. Канцэпцыя новага Беларускага Адраджэньня, кн 3, артыкулы і матэр'ялы (2003--2010). -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2010 г.

18. Зянон Пазьняк. Сяргей Навумчык – Дэпутаты Незалежнасьці. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2010 г.

19. Зянон Пазьняк. Дэклярацыя – першы крок да Незалежнасьці. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2010 г.

20. Зянон Пазьняк. Сэсія Незалежнасьці. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2011 г.

21. Зянон Пазьняк. Незалежнасьць Беларусі. 20 гадоў. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2011 г.

22. Зянон Пазьняк, Валеры Буйвал. Абарона Курапатаў. Народны Мэмарыял. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2012 г.

23. Зянон Пазьняк. Добрая фатаграфія. -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2012 г.

24. Галіна Пазьняк. Менскі гарсавет у пэрыяд нацыянальнай рэвалюцыі (1990-1991). -- Варшава, “Беларускія Ведамасьці“, 2012 г.

25. Зянон. Тэрра Дэй. -- "Беларускія Ведамасьці", -- Варшава, Нью Ёрк, Вільня, 2014 г.

26. Zenon. OJCZYZNA WIECZNA. -- "Беларускія Ведамасьці", -- Warszawa, 2014.

27.Аўген Калубовіч. Мова ў гісторыі Беларускага пісьменства. (Факсімільнае выданьне. Прадмова да факсіміле – Зянон Пазьняк). -- Варшава «Беларускія Ведамасьці», 2015 г.

28.Зянон. Палын-палын…-- Нью-Ёрк, «Беларускае Выдавецкае таварыства ў Амэрыцы» (БВТА), 2016 г.

29. Зянон Пазьняк. Незалежнасьць. – Нью-Ёрк, «Беларускае Выдавецкае таварыства ў Амэрыцы» (БВТА), 2016 г.,

30. Zenon. TERRA DEI. – New York, Warszawa, – «Беларускае Выдавецкае таварыства ў Амэрыцы» (БВТА), "Беларускія Ведамасьці", 2017 г.

31. Зянон. Глёрыя Патрыя. – Вільня, 2000 г.

32. Даніэль Дэфо. Рабінзон Круза. (Факсімільнае выданьне. Прадмова і пасьляслоўе – Зянон Пазьняк). – Нью Ёрк – Варшава, – БВТА, «Беларускія Ведамасьці», – 2017 г.

33. Зянон Пазьняк. Vox Angelica. Кніга перакладаў. – Нью Ёрк- Варшава, – «Беларускія Ведамасьці», – 2018 г.

ЗЬМЕСТ

ISBN 978-83-948192-0-0

(Пазьняк Зянон Станіслававіч)

Зянон

VOX ANGELICA

Кніга перакладаў

Кніга створана на дабраахвотных пачатках (без аплаты працы)
Выданьне і друк коштам аўтара.
Некамэрцыйнае выданьне.

Зянон. VOX ANGELICA. Кніга перакладаў.
Выданьне: "Беларускія Ведамасьці", Варшава – Нью-Ёрк, 2018. -- 216 с.
Папера афсэт. Letter, фармат 6x9 (½ letter); 108 друк. арк. Наклад – 300 асоб.
VOX ANGELICA – гэта анталогія перакладаў вершаў Зянона зь беларускай мовы на 32 мовы сьвету. Кніга разьлічана на аматараў паэзіі, на шырэйшае знаёмства з творчасьцю аўтара.
ISBN 978-83-948192-0-0

Мастацкі макет, вокладка, афармленьне,
укладаньне, падрыхтоўка да друку
і кампутарны склад па макету – *Зянон Пазьняк.*
Кампутарны набор – *Галіна Палачаніна*
Друк: – LULU.
Наклад: 300 асобнікаў.
Аддрукавана: ў лютым 2018 г. у ЗША.
Папера афсэтная.
Фармат аркуша – Letter;
Фармат друку – 6x9 (½ letter)
Ул. выдавецкіх друк. арк.: 108
Ум. друк. арк. 108

ISBN 978-83-948192-0-0

ISBN 978-83-948192-0-0